

Ε.Π. (m)

Αριθμός 1048/2025

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 7 Φεβρουαρίου 2025, με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Πικραμένος, Πρόεδρος, Σπυριδούλα Χρυσικοπούλου, Διομήδης Κυριλλόπουλος, Ηλίας Μάζος, Χρήστος Ντουχάνης, Δημήτριος Εμμανουηλίδης, Αντιπρόεδροι του Συμβουλίου της Επικρατείας, Όλγα Ζύγουρα, Όλγα Παπαδοπούλου, Ιωάννης Σύμπλης, Κωνσταντίνα Κονιδισιώτου, Αγγελική Μίντζια, Χριστίνα Σιπαρά, Μαριλένα Τριπολιτισιώτη, Σταυρούλα Κτιστάκη, Φραντζέσκα Γιαννακού, Ευσταθία Σκούρα, Δημήτριος Βασιλειάδης, Κασσιανή Μαρίνου, Μαρίνα-Αλεξάνδρα Τσακάλη, Ελένη Γεωργούτσου, Μαρία Αθανασοπούλου, Μαρία Σταματοπούλου, Χριστιάνα Μπολόφη, Ουρανία Νικολαράκου, Καλλιόπη Κατρά, Ιωάννης Παπαγιάννης, Αθανάσιος Ασημακόπουλος, Σύμβουλοι, Χάιδω Ευαγγελίου, Δήμητρα Μαυροπόδη, Κωνσταντίνα Σκούρα, Πάρεδροι. Από τους ανωτέρω οι Σύμβουλοι Φραντζέσκα Γιαννακού και Αθανάσιος Ασημακόπουλος, καθώς και η Πάρεδρος Κωνσταντίνα Σκούρα, μετέχουν ως αναπληρωματικά μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 2 του ν. 3716/2008. Γραμματέας η Σταυρούλα Χάρου.

Για να δικάσει την από 7 Οκτωβρίου 2021 αίτηση:

των: 1. Σωματείου με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ», που εδρεύει στην Αθήνα (Σολωμού 25), το οποίο παρέστη με τον Πρόεδρό του Βασίλειο Παπαδόπουλο, ως δικηγόρο (Α.Μ. 19928), που τον διόρισε με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του και 2. Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας με την επωνυμία «ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ», που εδρεύει στη Χίο (Καλαμπόκα 30), η οποία παρέστη με τη δικηγόρο Ιωάννα-Μαρία Τζεφεράκου (Α.Μ. 23494), που τη διόρισε στο ακροατήριο ο νόμιμος εκπρόσωπός της Δημήτριος Τσούχλης,

κατά των Υπουργών: 1. Εξωτερικών και 2. Μετανάστευσης και Ασύλου, οι οποίοι παρέστησαν με τις: α. Γεωργία Παπαδάκη και β. Ξανθή Μπασάκου, Νομικές Συμβούλους του Κράτους.

Η υπόθεση εισάγεται εκ νέου στην Ολομέλεια, μετά την 177/2023 αναβλητική απόφασή της και κατόπιν της από 16 Οκτωβρίου 2024 πράξης του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τα άρθρα 14 παρ. 2, 20 και 21 του π.δ. 18/1989.

Με την αίτηση αυτή τα αιτούντα επιδιώκουν να ακυρωθεί η υπ' αριθ. 42799/3.6.2021 (ΦΕΚ Β' 2425/7.6.2021) κοινή απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών και του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Ουρανίας Νικολαράκου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξουσίους των αιτούντων, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση και τις αντιπροσώπους των Υπουργών, οι οποίες ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό 431118165951 1206 0079/2021).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της κοινής απόφασης 42799/3.6.2021 του Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών και του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου, με τίτλο «Καθορισμός τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς και κατάρτιση εθνικού καταλόγου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 86 του ν. 4636/2019 (Α' 169)» (Β' 2425/7.6.2021), με την οποία καταρτίστηκε εθνικός κατάλογος ασφαλών τρίτων χωρών που περιλαμβάνει την Τουρκία ως ασφαλή τρίτη χώρα για τους αιτούντες διεθνή προστασία με χώρα καταγωγής τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και τη Σομαλία. Με το από 3.3.2022 δικόγραφο, το οποίο κατέθεσαν τα αιτούντα κατ' επίκληση του άρθρου 32 παρ. 3 του π.δ. 18/1989, ζήτησαν τη συνέχιση της δίκης και την ακύρωση και της νεότερης κοινής απόφασης 458568/15.12.2021 των ίδιων Υπουργών με τίτλο «Τροποποίηση της υπ' αρ. 42799/03.06.2021 κοινής απόφασης των Υπουργών Εξωτερικών και Μετανάστευσης και Ασύλου ...» (Β' 5949/16.12.2021), καθ' ο μέρος καθορίστηκε εκ νέου η Τουρκία ως ασφαλής τρίτη χώρα για τους ανωτέρω αιτούντες διεθνή προστασία (ήτοι τους αιτούντες με χώρα καταγωγής τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και τη Σομαλία). Ήδη, τα αιτούντα κατέθεσαν το από 28.1.2025 δικόγραφο, με το οποίο ζητούν τη συνέχιση της δίκης και την ακύρωση και της ακολούθως εκδοθείσας κοινής απόφασης 538595/12.12.2023 των Υπουργών Εξωτερικών και Μετανάστευσης και Ασύλου με τίτλο «Καθορισμός τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς και κατάρτιση εθνικού καταλόγου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 91 του ν. 4939/2022 (Α' 111)» (Β' 7063/ 15.12.2023), κατά το μέρος που χαρακτηρίζεται και πάλι η Τουρκία ως ασφαλής τρίτη χώρα για τις προαναφερθείσες κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία.

3. Επειδή, η υπόθεση συζητήθηκε ενώπιον της Ολομέλειας του Δικαστηρίου αρχικώς κατά τη δικάσιμο της 11.3.2022, κατόπιν της οποίας εκδόθηκε η 177/2023 εν μέρει οριστική και εν μέρει αναβλητική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Ειδικότερα, με την ανωτέρω απόφαση του Δικαστηρίου αναβλήθηκε η οριστική κρίση επί της αιτήσεως ακυρώσεως, προκειμένου να διατυπωθούν προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δ.Ε.Ε.) σχετικά με αναφερόμενα στην υπόθεση ζητήματα. Ήδη η υπόθεση εισάγεται εκ νέου προς συζήτηση μετά την έκδοση της από 4.10.2024 αποφάσεως του Δ.Ε.Ε. (υπόθεση C-134/23) επί των υποβληθέντων προδικαστικών ερωτημάτων.

4. Επειδή, η από 28.7.1951 Διεθνής Σύμβαση της Γενεύης περί της Νομικής Καταστάσεως των Προσφύγων (στο εξής «Σύμβαση της Γενεύης»), η οποία κυρώθηκε με το ν.δ. 3989/1959 (Α' 201), ορίζει στο άρθρο 1, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Α. Εν τη εννοία της παρούσης συμβάσεως ο όρος “πρόσφυς” εφαρμόζεται επί: 1. ... 2. παντός προσώπου όπερ συνεπεία γεγονότων επελθόντων προ της 1ης Ιανουαρίου 1951 και δικαιολογημένου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξεως [ως “κοινωνικής τάξεως” νοουμένης της “συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα”, βλ. ΣτΕ 2666/2006] ή πολιτικών πεποιθήσεων ευρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την υπηκοότητα και δεν δύναται ή, λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να απολαύη της προστασίας της χώρας ταύτης, ή εάν μη έχον υπηκοότητά τινα και ευρισκόμενον συνεπεία τοιούτων γεγονότων εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους αυτού διαμονής, δεν δύναται ή, λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να επιστρέψη εις ταύτην ... Β. 1. Εν τη εννοία της παρούσης Συμβάσεως, αι λέξεις “γεγονότα επελθόντα προ της 1ης Ιανουαρίου 1951” εν άρθρω 1Α σημαίνουν, είτε α) “γεγονότα επελθόντα προ της 1ης Ιανουαρίου 1951 εν Ευρώπη” είτε β) “γεγονότα επελθόντα προ της 1ης Ιανουαρίου 1951 εν Ευρώπη ή αλλαχού ...”». Κατά την υπογραφή της ανωτέρω Σύμβασης της Γενεύης η Κυβέρνηση της Τουρκικής Δημοκρατίας δήλωσε ότι, όσον αφορά τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει δυνάμει της εν λόγω Σύμβασης, η

διαλαμβανομένη στο άρθρο 1Α διατύπωση «γεγονότα επελθόντα προ της 1ης Ιανουαρίου 1951» θεωρείται ως αναφερομένη σε γεγονότα επελθόντα πριν από την 1η Ιανουαρίου 1951 στην Ευρώπη και ότι, συνεπώς, ουδεμία υποχρέωση αναφερομένη σε γεγονότα «επελθόντα αλλαχού» προτίθεται να αναλάβει. Ακολούθως, με το από 31.1.1967 Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης, το οποίο κυρώθηκε με τον α.ν. 389/1968 (Α' 125), καταργήθηκε ο ανωτέρω χρονικός περιορισμός και ορίσθηκε περαιτέρω ότι το εν λόγω πρωτόκολλο θα εφαρμοσθεί χωρίς γεωγραφικό περιορισμό, με την επιφύλαξη ότι «ουχ ήπτον, αι ήδη γενόμεναι δηλώσεις, δυνάμει του εδαφίου "α" της παραγράφου 1 του Τμήματος ΙΙ του πρώτου άρθρου της Συμβάσεως [της Γενεύης] υπό των Κρατών, τα οποία ήσαν ήδη Μέρη αυτής, θα έχουν εφαρμογήν και υπό το καθεστώς του παρόντος πρωτοκόλλου ...» (άρθρο 1 παρ. 2, 3). Εξάλλου, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που τηρούνται από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (: Ο.Η.Ε.), η Τουρκία προσχώρησε στο ανωτέρω Πρωτόκολλο στις 31.7.1968, ρητώς δε διαλαμβάνει το σχετικό έγγραφο προσχώρησης ότι διατηρείται σε ισχύ η ως άνω προηγούμενη δήλωση περί της εφαρμογής της Σύμβασης της Γενεύης από την χώρα αυτή υπό τον προαναφερθέντα γεωγραφικό περιορισμό.

5. Επειδή, θεμελιώδη κανόνα της προστασίας των προσφύγων κατά την Σύμβαση της Γενεύης αποτελεί η αρχή της μη επαναπροώθησης, η οποία θεσπίζεται με το άρθρο 33 αυτής («Απαγόρευσις απελάσεως ή επαναπροωθήσεως»), που ορίζει τα ακόλουθα «1. Ουδεμία Συμβαλλομένη Χώρα θα απελαύνη ή θα επαναπροωθή, καθ' οιονδήποτε τρόπον, πρόσφυγας, εις τα σύνορα εδαφών ένθα η ζωή ή η ελευθερία αυτών απειλούνται δια λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξεως [ήτοι συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα] ή πολιτικών πεποιθήσεων. 2. Το εκ της παρούσης διατάξεως απορρέον ευεργέτημα δεν δύναται πάντως να επικαλήται πρόσφυξ όστις, διά σοβαράς αιτίας, θεωρείται επικίνδυνος εις την ασφάλειαν της χώρας ένθα ευρίσκεται ή όστις, έχων τελεσιδίκως καταδικασθή δι' ιδιαιτέρως σοβαρόν αδίκημα, αποτελεί κίνδυνον διά την Χώραν». Η ανωτέρω Σύμβαση ρυθμίζει περαιτέρω την νομική κατάσταση των προσφύγων, με την, μεταξύ άλλων, κατοχύρωση δικαιωμάτων και την χορήγηση ευεργετημάτων - χωρίς, πάντως, να θίγονται τα δικαιώματα ή ευεργετήματα, τα οποία αναγνωρίζονται στους πρόσφυγες δυνάμει άλλων διατάξεων εκτός της Σύμβασης (άρθρο 5) - αναλόγως του βαθμού διασύνδεσης του πρόσφυγα με την χώρα στην οποία διαβιώνει. Συγκεκριμένα, ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, η πρόσβαση στη στοιχειώδη εκπαίδευση (άρθρο 22 παρ. 1), η άσκηση μισθωτού, μη μισθωτού και ελεύθερου επαγγέλματος (άρθρα 17, 18 και 19, αντιστοίχως), η στέγαση (άρθρο 21) και η παρεχόμενη από το Δημόσιο πρόνοια και συνδρομή (άρθρο 23).

6. Επειδή, η αρχή της μη επαναπροώθησης κατοχυρώνεται ήδη στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. ενοποιημένη απόδοση: ΕΕ C 202 της 7.6.2016), ο οποίος είναι νομικά δεσμευτικός, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 της από 13.12.2007 Συνθήκης της Λισσαβώνας (ν. 3671/2008, Α' 129). Ορίζονται συναφώς στο άρθρο 19 παρ. 2 του Χάρτη τα ακόλουθα: «Κανείς δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση». Κατοχυρώνεται δε εξάλλου η αρχή της μη επαναπροώθησης και σε διάφορες διεθνείς συμβάσεις με αντικείμενο την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ειδικότερα, κατά τα παγίως κριθέντα από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.), από το άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης «δια την προάσπισιν των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών» (ΕΣΔΑ, ν.δ. 53/1974, Α' 256), κατά το οποίο «Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς», προκύπτει η απαγόρευση της άμεσης ή έμμεσης επαναπροώθησης αλλοδαπού σε χώρα, στην οποία κινδυνεύει να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή ποινή. Σε αντίθεση μάλιστα με την παρεχόμενη, κατά την Σύμβαση της Γενεύης, αντίστοιχη προστασία, η οποία τελεί υπό ορισμένους περιορισμούς (άρθρα 1ΣΤ και 33 παρ. 2 της Σύμβασης), η κατά το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ απαγόρευση της επαναπροώθησης δεν επιδέχεται εξαιρέσεις (Ε.Δ.Δ.Α., Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης, απόφαση της 28.2.2008, Saadi κατά Ιταλίας,

αριθμός προσφυγής 37201/06, σκέψεις 127 και 137 έως 149, ΣτΕ 1661/2012, 3816/2013). Περαιτέρω, και η Διεθνής Σύμβαση της Νέας Υόρκης της 10ης.12.1984, «κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας», που κυρώθηκε με τον ν. 1782/1988 (Α' 116 και διόρθωση σφαλμάτων σε Α' 168, ΣτΕ 886/2011, 1241/2007), ορίζει στο άρθρο 3 ότι «1. Κανένα κράτος - Μέρος δε θα απελαύνει, δε θα επαναπροωθεί ("REFOULER") ούτε θα εκδίδει πρόσωπο σε άλλο κράτος, όπου υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύεται ότι αυτό το πρόσωπο θα κινδυνεύσει να υποστεί βασανιστήρια. 2. Με σκοπό να καθοριστεί, αν υπάρχουν αυτοί οι λόγοι, οι αρμόδιες αρχές θα λάβουν υπόψη όλα τα σχετικά στοιχεία, που περιλαμβάνουν, ενδεχομένως, την ύπαρξη στο κράτος για το οποίο πρόκειται ενός συνόλου συστηματικών, σοβαρών, κατάφωρων ή μαζικών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων». Η απαγόρευση της επαναπροώθησης προκύπτει επίσης και από την σχετική με την απαγόρευση των βασανιστηρίων και των «σκληρών, απάνθρωπων ή εξευτελιστικών μεταχειρίσεων ή ποινών» διάταξη του άρθρου 7 του κυρωθέντος με τον ν. 2462/1997 (Α' 25) Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, που υιοθετήθηκε από την Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στην Νέα Υόρκη στις 16 Δεκεμβρίου 1966.

7. Επειδή, στο άρθρο 78 (πρώην άρθρα 63, σημεία 1 και 2, και 64, παράγραφος 2 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας [ΣΕΚ]) του Κεφαλαίου 2 «Πολιτικές σχετικά με τους ελέγχους στα σύνορα, το άσυλο και τη μετανάστευση», του Τίτλου V «Ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης» της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπονται τα εξής: «1. Η Ένωση αναπτύσσει κοινή πολιτική στους τομείς του ασύλου, της επικουρικής προστασίας και της προσωρινής προστασίας με στόχο να παρέχεται το κατάλληλο καθεστώς σε οποιοδήποτε υπήκοο τρίτης χώρας χρήζει διεθνούς προστασίας και να εξασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης. Η πολιτική αυτή πρέπει να συνάδει με τη Σύμβαση της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και με το Πρωτόκολλο της 31ης Ιανουαρίου 1967 περί του καθεστώτος των προσφύγων, καθώς και με άλλες συναφείς συμβάσεις. 2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, λαμβάνουν μέτρα όσον αφορά κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου, στο οποίο περιλαμβάνονται: α) ενιαίο καθεστώς ασύλου υπέρ των υπηκόων τρίτων χωρών, το οποίο ισχύει σε όλη την Ένωση, β) ενιαίο καθεστώς επικουρικής προστασίας για τους υπηκόους τρίτων χωρών που χρήζουν διεθνούς προστασίας, χωρίς να τους χορηγείται ευρωπαϊκό άσυλο, γ) κοινό σύστημα για την προσωρινή προστασία των εκτοπισμένων προσώπων σε περιπτώσεις μαζικής εισροής, δ) κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του ενιαίου καθεστώτος ασύλου ή επικουρικής προστασίας, ε) κριτήρια και μηχανισμοί καθορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου ή επικουρικής προστασίας, στ) προδιαγραφές σχετικά με τις προϋποθέσεις υποδοχής αιτούντων άσυλο ή επικουρικής προστασίας, ζ) εταιρικές σχέσεις και συνεργασία με τρίτες χώρες για τη διαχείριση των ροών προσώπων που ζητούν άσυλο ή επικουρική ή προσωρινή προστασία. 3. ...». Επίσης, το άρθρο 18 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζει ότι: «Το δικαίωμα ασύλου διασφαλίζεται τηρουμένων των κανόνων της Σύμβασης της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 και του Πρωτοκόλλου της 31ης Ιανουαρίου 1967 περί του καθεστώτος των προσφύγων και σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ...».

8. Επειδή, βάσει του άρθρου 78 παρ. 2 στοιχ. α' και β' της ΣΛΕΕ εκδόθηκε η οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2011 «σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιτύπωση)» (ΕΕ L 337). Η οδηγία αυτή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ρυθμίσεις σχετικά με την αξιολόγηση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας. Ορίζεται, ειδικότερα, ότι η αξιολόγηση γίνεται σε εξατομικευμένη βάση (άρθρο 4 της οδηγίας) και προσδιορίζονται οι φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης (άρθρο 6 της οδηγίας), οι φορείς προστασίας (άρθρο 7 της οδηγίας), οι

πράξεις δίωξης, κατά την έννοια του άρθρου 1Α της Σύμβασης της Γενεύης (άρθρο 9 της οδηγίας), οι λόγοι δίωξης (άρθρο 10 της οδηγίας), καθώς και οι λόγοι παύσης, αποκλεισμού, ανάκλησης, τερματισμού και άρνησης ανανέωσης του καθεστώτος του πρόσφυγα (άρθρα 11, 12 και 14). Περαιτέρω, κατά την ίδια οδηγία, ως δικαιούχος επικουρικής προστασίας νοείται το πρόσωπο που δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αλλά σε σχέση με το οποίο υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστευτεί ότι, εάν επιστρέψει στην χώρα της καταγωγής του ή της προηγούμενης συνήθους διαμονής του (στην περίπτωση ανιθαγενούς), θα αντιμετωπίσει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη. Στο άρθρο 15 της οδηγίας προσδιορίζεται η έννοια της σοβαρής βλάβης, η οποία μπορεί να συνίσταται α) σε θανατική ποινή ή εκτέλεση, β) βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία του αιτούντος στην χώρα καταγωγής του, και γ) σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω αδιάκριτης άσκησης βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης, ενώ με τα άρθρα 16, 17 και 19 ρυθμίζονται οι περιπτώσεις παύσης και αποκλεισμού από την επικουρική προστασία καθώς και η ανάκληση, ο τερματισμός και η άρνηση ανανέωσης του καθεστώτος προσωρινής προστασίας. Με το άρθρο 21 τονίζεται ο σεβασμός της αρχής της μη επαναπροώθησης από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις τους. Κατά τον χρόνο έκδοσης της προσβληθείσας με το εισαγωγικό δικόγραφο της κρινομένης αιτήσεως κοινής υπουργικής απόφασης, η ως άνω οδηγία είχε μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη με το πρώτο μέρος (άρθρα 2 έως 38) του ν. 4636/2019 «Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 169). Ήδη, ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 1-36 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 4939/2022 «Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών» (Α' 111/10.6.2022).

9. Επειδή, βάσει του άρθρου 78 παρ. 2 στοιχ. δ' της ΣΛΕΕ εκδόθηκε η οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013 «σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιτύπωση)» (ΕΕ L 180), με την οποία προβλέφθηκαν περαιτέρω, σε σχέση με την προϊσχύσασα οδηγία 2005/85/ΕΕ (ΕΕ L 326), απαιτήσεις για τις διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης διεθνούς προστασίας κατά την έννοια της οδηγίας 2011/95/ΕΕ, ενόψει της δημιουργίας κοινής διαδικασίας ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σκοπός των ανωτέρω είναι ο περιορισμός των δευτερογενών μετακινήσεων των αιτούντων διεθνή προστασία μεταξύ των κρατών μελών, όταν αυτές οφείλονται στις διαφορές των νομικών πλαισίων, και της δημιουργίας ισοδύναμων συνθηκών για την εφαρμογή της οδηγίας 2011/95/ΕΕ στα κράτη μέλη. Οι απαιτήσεις αυτές αφορούν ιδίως την λήψη των σχετικών αποφάσεων από αρχές, το προσωπικό των οποίων έχει την απαραίτητη γνώση ή κατάρτιση στον τομέα της διεθνούς προστασίας, με τρόπο αντικειμενικό και αμερόληπτο, την διασφάλιση πραγματικής πρόσβασης στις διαδικασίες, επαρκείς διαδικαστικές εγγυήσεις, περιλαμβανομένης της δυνατότητας προσωπικής συνέντευξης, δυνατότητα επικοινωνίας με εκπρόσωπο του Ύπατου Αρμοστή του Ο.Η.Ε. για τους πρόσφυγες και με οργανώσεις που παρέχουν ενημέρωση ή συμβουλές σε αιτούντες διεθνή προστασία και την δυνατότητα συνεννόησης σε γλώσσα που κατανοούν (βλ. ιδίως κεφάλαιο II της οδηγίας), καθώς και, σε περίπτωση αρνητικής απόφασης, το δικαίωμα ουσιαστικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου (άρθρο 46 της οδηγίας).

10. Επειδή, με την οδηγία 2013/32/ΕΕ επιβάλλεται στα κράτη μέλη η υποχρέωση ταχείας, ενδεδειγμένης και κατ' αρχήν επί της ουσίας εξέτασης των αιτήσεων παροχής διεθνούς προστασίας. Αναφέρονται συγκεκριμένα στο προοίμιο της οδηγίας τα ακόλουθα: «(18) Είναι προς το συμφέρον τόσο των κρατών μελών όσο και των αιτούντων διεθνή προστασία να λαμβάνεται απόφαση επί των αιτήσεων το συντομότερο δυνατό, με την επιφύλαξη της διεξαγωγής κατάλληλης και πλήρους εξέτασης. (34) Οι διαδικασίες εξέτασης των αναγκών διεθνούς προστασίας θα πρέπει να είναι τέτοιες ώστε οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να εξετάζουν ενδεδειγμένα τις αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας. (43) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάζουν όλες τις αιτήσεις επί της ουσίας, δηλαδή να αξιολογούν κατά πόσον ο συγκεκριμένος αιτών μπορεί να θεωρηθεί ως πρόσωπο που δικαιούται διεθνή προστασία κατά την έννοια

της οδηγίας 2011/95/ΕΕ, εκτός εάν η παρούσα οδηγία προβλέπει άλλως, ιδίως όταν μπορεί να υποτεθεί εύλογα ότι άλλη χώρα θα εξετάσει το θέμα και θα παράσχει επαρκή προστασία. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεωθούν να εξετάζουν μια αίτηση διεθνούς προστασίας επί της ουσίας όταν μια πρώτη χώρα έχει χορηγήσει στον αιτούντα το καθεστώς πρόσφυγα ή άλλη επαρκή προστασία και ο αιτών θα τύχει επανεισδοχής στην εν λόγω χώρα. (44) Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεωθούν να αξιολογούν μια αίτηση διεθνούς προστασίας επί της ουσίας ούτε όταν ο αιτών, ως εκ της επαρκούς συνδέσεώς του με τρίτη χώρα, όπως ορίζεται από την εθνική νομοθεσία, αναμένεται ευλόγως να αναζητήσει προστασία στην τρίτη αυτή χώρα, και υφίστανται λόγοι για να θεωρηθεί ότι ο αιτών θα τύχει εισδοχής ή επανεισδοχής στην εν λόγω χώρα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενεργήσουν έτσι μόνο αν ο συγκεκριμένος αιτών θα είναι ασφαλής στη συγκεκριμένη τρίτη χώρα. Προς αποφυγή δευτερογενών μετακινήσεων αιτούντων, θα πρέπει να θεσπισθούν κοινές αρχές για τη θεώρηση ή το χαρακτηρισμό τρίτων χωρών ως ασφαλών από τα κράτη μέλη. (46) Όταν τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τις έννοιες της ασφαλούς τρίτης χώρας κατά περίπτωση ή χαρακτηρίζουν χώρες ως ασφαλείς καταρτίζοντας σχετικούς καταλόγους, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, μεταξύ άλλων, τις κατευθυντήριες γραμμές και τα επιχειρησιακά εγχειρίδια καθώς και τις πληροφορίες για τις χώρες καταγωγής και τις δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της μεθοδολογίας υποβολής εκθέσεων για πληροφορίες σχετικά με τη χώρα καταγωγής της ΕΥΥΑ, που αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 439/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 2010, για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο, καθώς και τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές του UNHCR [της Υπάτης Αρμοστείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες]. (47) Προκειμένου να διευκολυνθούν η τακτική ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την εθνική εφαρμογή των εννοιών της ασφαλούς χώρας καταγωγής, της ασφαλούς τρίτης χώρας και της ευρωπαϊκής ασφαλούς τρίτης χώρας και η τακτική επανεξέταση από την Επιτροπή της εφαρμογής των εννοιών αυτών από τα κράτη μέλη, και να προετοιμαστεί η δυνατότητα περαιτέρω εναρμόνισης στο μέλλον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ειδοποιούν ή να ενημερώνουν σε περιοδικά διαστήματα την Επιτροπή σχετικά με τις τρίτες χώρες στις οποίες εφαρμόζονται οι έννοιες. Η Επιτροπή θα πρέπει να ενημερώνει τακτικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το αποτέλεσμα των επανεξετάσεων της. (48) Προκειμένου να εφαρμόζονται σωστά οι έννοιες των ασφαλών χωρών μέσω ενημερωμένων στοιχείων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επανεξετάζουν τακτικά την κατάσταση των χωρών βάσει διαφόρων πηγών ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένων ιδίως πληροφοριών από άλλα κράτη μέλη, την ΕΥΥΑ, τον UNHCR, το Συμβούλιο της Ευρώπης και άλλους συναφείς διεθνείς οργανισμούς. Όταν τα κράτη μέλη διαπιστώνουν σημαντική αλλαγή της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε χώρα την οποία έχουν χαρακτηρίσει ασφαλή, θα πρέπει να μεριμνούν ώστε η κατάσταση να επανεξετάζεται το ταχύτερο δυνατό και, εφόσον απαιτείται, να αναθεωρείται ο χαρακτηρισμός της χώρας ως ασφαλούς. (50) Σύμφωνα με βασική αρχή της ενωσιακής νομοθεσίας, οι αποφάσεις επί αιτήσεως διεθνούς προστασίας ... πρέπει να επιδέχονται αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου».

11. Επειδή, το άρθρο 31 παρ. 2 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ διαλαμβάνει τα ακόλουθα: «Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η διαδικασία εξέτασης [της αίτησης διεθνούς προστασίας] ολοκληρώνεται το ταχύτερο δυνατό με την επιφύλαξη κατάλληλης και πλήρους εξέτασης», ενώ με το άρθρο 33 της ίδιας οδηγίας προβλέπονται συναφώς, μεταξύ των άλλων, τα εξής: «1. Πέραν των περιπτώσεων κατά τις οποίες μια αίτηση δεν εξετάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013, τα κράτη μέλη δεν οφείλουν να εξετάζουν εάν ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις για διεθνή προστασία σύμφωνα με την οδηγία 2011/95/ΕΕ όταν μια αίτηση θεωρείται ως απαράδεκτη δυνάμει του παρόντος άρθρου. 2. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρήσουν αίτηση για διεθνή προστασία ως απαράδεκτη μόνο εάν: α) ... γ) μια χώρα που δεν είναι κράτος μέλος θεωρείται ως ασφαλής τρίτη χώρα για τον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 38· δ) ...». Το άρθρο 38 της οδηγίας, σχετικά με την έννοια των ασφαλών τρίτων χωρών, ορίζει τα ακόλουθα: «1. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν την έννοια των ασφαλών τρίτων χωρών μόνο εφόσον οι αρμόδιες αρχές κρίνουν ότι η μεταχείριση του αιτούντος διεθνή προστασία στην οικεία τρίτη

χώρα θα πληροί τα εξής κριτήρια: α) δεν απειλούνται η ζωή και η ελευθερία λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων· β) δεν υπάρχει κίνδυνος σοβαρής βλάβης, όπως ορίζεται στην οδηγία 2011/95/ΕΕ· γ) τηρείται η αρχή της μη επαναπροώθησης σύμφωνα με τη σύμβαση της Γενεύης· δ) τηρείται η απαγόρευση απομάκρυνσης κατά παράβαση του δικαιώματος αποφυγής των βασανιστηρίων και της σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης, όπως ορίζεται στο διεθνές δίκαιο και ε) υπάρχει η δυνατότητα να ζητηθεί το καθεστώς του πρόσφυγα και, στην περίπτωση που ο αιτών αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, να του χορηγηθεί προστασία σύμφωνα με τη σύμβαση της Γενεύης.

2. Η εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας υπόκειται στους κανόνες του εθνικού δικαίου, περιλαμβανομένων: α) των κανόνων που απαιτούν σύνδεσμο μεταξύ του αιτούντος και της οικείας τρίτης χώρας, βάσει του οποίου θα ήταν εύλογο για τον αιτούντα να μεταβεί στη συγκεκριμένη χώρα· β) των κανόνων σχετικά με τη μεθοδολογία που πρέπει να ακολουθούν οι αρμόδιες αρχές προκειμένου να κρίνουν ότι η έννοια της ασφαλούς τρίτης χώρας μπορεί να εφαρμοσθεί σε συγκεκριμένη χώρα ή συγκεκριμένο αιτούντα. Η μεθοδολογία αυτή περιλαμβάνει μια εξατομικευμένη εξέταση του ασφαλούς χαρακτήρα της χώρας για συγκεκριμένο αιτούντα και/ή τον εθνικό χαρακτηρισμό των χωρών που θεωρούνται ως γενικά ασφαλείς· γ) των κανόνων σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο οι οποίοι επιτρέπουν να εξετάζεται χωριστά κατά πόσον η οικεία τρίτη χώρα είναι ασφαλής για συγκεκριμένο αιτούντα και οι οποίοι επιτρέπουν, τουλάχιστον, στον αιτούντα να προσβάλει την εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας επικαλούμενος ως λόγο το γεγονός ότι η τρίτη χώρα δεν είναι ασφαλής υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες στις οποίες ευρίσκεται. Ο αιτών έχει επίσης τη δυνατότητα να αμφισβητήσει την ύπαρξη συνδέσμου μεταξύ αυτού και της τρίτης χώρας σύμφωνα με το στοιχείο α).

3. Κατά την εφαρμογή απόφασης που βασίζεται αποκλειστικά στο παρόν άρθρο, τα κράτη μέλη: α) ενημερώνουν σχετικά τον αιτούντα και β) του χορηγούν έγγραφο με το οποίο ενημερώνονται οι αρχές της εν λόγω τρίτης χώρας, στη γλώσσα της χώρας αυτής, ότι η αίτηση δεν έχει εξετασθεί επί της ουσίας.

4. Όταν η τρίτη χώρα δεν επιτρέπει στον αιτούντα να εισέλθει στο έδαφός της, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε αυτός να έχει πρόσβαση σε διαδικασία σύμφωνα με τις βασικές αρχές και εγγυήσεις που περιγράφονται στο κεφάλαιο II.

5. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν περιοδικώς την Επιτροπή σχετικά με τις χώρες έναντι των οποίων εφαρμόζεται η αρχή αυτή σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου». Εξάλλου, στο άρθρο 46 της οδηγίας κατοχυρώνεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, μεταξύ άλλων, και κατά των αποφάσεων, με τις οποίες αίτηση διεθνούς προστασίας απορρίπτεται ως απαράδεκτη, κατά το άρθρο 33 παρ. 2.

12. Επειδή, η ως άνω οδηγία μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη αρχικώς με τον ν. 4375/2016 (Α' 51 και διόρθωση σφαλμάτων Α' 57) και, εν συνεχεία, με το μέρος τρίτο (άρθρα 62 έως 107) του ν. 4636/2019. Με το άρθρο 83 του νόμου (άρθρο 31 της οδηγίας) προβλέφθηκε η υποχρέωση ολοκλήρωσης της εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας «το ταχύτερο δυνατόν», ενώ με το άρθρο 84 του νόμου μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 33 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ περί απαράδεκτων αιτήσεων και ορίσθηκαν, μεταξύ άλλων, τα εξής: «1. Οι Αρχές Απόφασης, με σχετική απόφαση, απορρίπτουν αίτηση διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτη, εφόσον: α. ..., β. ..., γ. ..., δ. μία χώρα, που δεν είναι κράτος - μέλος, θεωρείται ως ασφαλής τρίτη χώρα για τον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 86 του παρόντος, ή ε. ... 2.». Περαιτέρω, με το άρθρο 86 του ν. 4636/2019, όπως οι διατάξεις του άρθρου αυτού τροποποιήθηκαν με τον ν. 4686/2020 (Α' 96, άρθρα 16 και 61), μεταφέρθηκε το άρθρο 38 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ, ως εξής: «1. Μια χώρα θεωρείται ως ασφαλής τρίτη χώρα για έναν συγκεκριμένο αιτούντα, όταν πληρούνται σωρευτικά τα εξής κριτήρια: α. δεν απειλούνται η ζωή και η ελευθερία του λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ή πολιτικών πεποιθήσεων, β. η χώρα αυτή τηρεί την αρχή της μη επαναπροώθησης, σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης, γ. Δεν υπάρχει κίνδυνος σοβαρής βλάβης για τον αιτούντα κατά το άρθρο 15 του παρόντος νόμου, δ. η χώρα αυτή απαγορεύει την απομάκρυνση κάποιου, σε χώρα όπου κινδυνεύει να υποστεί βασανιστήρια ή σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία, όπως ορίζεται στο διεθνές δίκαιο, ε. υπάρχει η δυνατότητα να ζητηθεί το καθεστώς του πρόσφυγα και, στην περίπτωση που ο αιτών αναγνωρισθεί ως

πρόσφυγας, να του χορηγηθεί προστασία σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης και στ. ο αιτών έχει σύνδεσμο με την εν λόγω τρίτη χώρα, βάσει του οποίου θα ήταν εύλογο για αυτόν να μεταβεί σε αυτή. Η διέλευση του αιτούντος από τρίτη χώρα μπορεί, σε συνδυασμό με συγκεκριμένες περιστάσεις που τον αφορούν, ιδίως (α) τον χρόνο παραμονής του σε αυτή, (β) ενδεχόμενη επαφή ή αντικειμενική και υποκειμενική δυνατότητα επαφής με τις αρχές, για πρόσβαση σε εργασία ή χορήγηση δικαιώματος διαμονής, (γ) ενδεχόμενη, προηγούμενη της διέλευσης, διαμονή όπως ενδεικτικά επισκέψεις μακράς διάρκειας ή σπουδές, (δ) ύπαρξη οποιωνδήποτε ακόμη και μακρινών συγγενικών δεσμών, (ε) ύπαρξη κοινωνικών ή επαγγελματικών ή πολιτιστικών σχέσεων, (στ) ύπαρξη ιδιοκτησίας, (ζ) σύνδεση με ευρύτερη κοινότητα, (η) γνώση της οικείας γλώσσας, (θ) γεωγραφική εγγύτητα της χώρας καταγωγής, να θεωρηθεί ως σύνδεσμος του αιτούντος με την τρίτη χώρα, βάσει του οποίου θα ήταν εύλογο για αυτόν να μεταβεί σε αυτή. 2. Η συνδρομή των ως άνω κριτηρίων εξετάζεται ανά περίπτωση και για κάθε αιτούντα ξεχωριστά, εκτός αν η τρίτη χώρα έχει χαρακτηριστεί ως γενικά ασφαλής και εμπεριέχεται στον εθνικό κατάλογο ασφαλών τρίτων χωρών. Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο αιτών διεθνή προστασία, δύναται να αντικρούει την εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας, επικαλούμενος ως λόγο το γεγονός ότι, η τρίτη χώρα δεν είναι ασφαλής υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες στις οποίες αυτός ευρίσκεται. 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη και Εξωτερικών, η οποία εκδίδεται κατόπιν εισήγησης του Διευθυντή της Υπηρεσίας Ασύλου, καθορίζονται οι τρίτες χώρες που χαρακτηρίζονται ασφαλείς, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, για ορισμένες κατηγορίες αιτούντων άσυλο, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους (φυλετικά, θρησκευτικά, κ.ά.) για τους σκοπούς της εξέτασης αιτήσεων διεθνούς προστασίας. Τα στοιχεία (εσωτερικό νομοθετικό καθεστώς της τρίτης χώρας, διμερείς ή πολυμερείς διακρατικές συμφωνίες ή συμφωνίες της τρίτης χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και εσωτερική πρακτική), που λαμβάνονται υπόψη για την έκδοση της ανωτέρω Κοινής Υπουργικής Απόφασης, πρέπει να είναι επίκαιρα και να προέρχονται από έγκυρες πηγές ενημέρωσης, ιδίως από επίσημες διπλωματικές πηγές της ημεδαπής και της αλλοδαπής, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, τη νομοθεσία των λοιπών κρατών – μελών σε σχέση με την έννοια των ασφαλών τρίτων χωρών, το Συμβούλιο της Ευρώπης, την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες. Ο καθορισμός επανεξετάζεται υποχρεωτικά τον Νοέμβριο κάθε έτους. Αν διαπιστώνεται σημαντική αλλαγή της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε χώρα που έχει χαρακτηριστεί ως ασφαλής τρίτη χώρα, ο χαρακτηρισμός επανεξετάζεται το ταχύτερο δυνατό και προ της παρέλευσης έτους, κατά το προηγούμενο εδάφιο. Για κάθε απόφαση χαρακτηρισμού ενημερώνεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. 4. Σε περίπτωση έκδοσης απόφασης που βασίζεται αποκλειστικά στο παρόν άρθρο, οι Αρμόδιες Αρχές Παραλαβής, ενημερώνουν σχετικά τον αιτούντα και του χορηγούν έγγραφο, με το οποίο ενημερώνονται οι αρχές της εν λόγω τρίτης χώρας ότι η αίτηση δεν έχει εξεταστεί επί της ουσίας. 5. Όταν η ως άνω τρίτη χώρα δεν επιτρέπει στον αιτούντα να εισέλθει στο έδαφός της, η αίτησή του εξετάζεται επί της ουσίας από τις Αρμόδιες Αρχές Απόφασης. 6. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενημερώνεται σε ετήσια βάση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών για τις χώρες που χαρακτηρίζονται ασφαλείς σύμφωνα με το παρόν άρθρο».

13. Επειδή, ήδη ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 89 και 91 του ν. 4939/2022 περί απαραδέκτων αιτήσεων και ασφαλών τρίτων χωρών, αντιστοίχως, οι οποίες έχουν ταυτόσημο, κατά βάση, περιεχόμενο με αυτές των άρθρων 84 και 86 του ν. 4636/2019 που παρατέθηκαν ανωτέρω. Εξάλλου, κατά το άρθρο 97 του ν. 4939/2022, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να ασκήσει προσφυγή ενώπιον της Ανεξάρτητης Αρχής Προσφυγών, μεταξύ άλλων (περ. δ'), και «κατά της απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 89», δηλαδή και κατά της απόφασης, με την οποία η αίτηση απορρίπτεται κατ' εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας. Οι εκδιδόμενες δε επί της προσφυγής αποφάσεις των Ανεξάρτητων Επιτροπών υπόκεινται σε προσβολή με αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού πρωτοδικείου (άρθρο 114 παρ. 1 του ν. 4939/2022).

14. Επειδή, από τις προαναφερθείσες διατάξεις συνάγεται ότι το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

επιτρέπει την απόκλιση από τον κανόνα της κατ' αρχήν εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας επί της ουσίας, μεταξύ άλλων και στην περίπτωση των ασφαλών τρίτων χωρών (έννοια, η οποία σημειωτέον δεν αντίκειται στην Σύμβαση της Γενεύης, την ΕΣΔΑ ή το γενικό διεθνές δίκαιο, βλ. ήδη Ε.Δ.Δ.Α., Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης, απόφαση της 21.11.2019, Ilias και Ahmed κατά Ουγγαρίας, αριθμός προσφυγής 47287/15). Στο εσωτερικό δίκαιο με τις διατάξεις των άρθρων 84 παρ. 1 περ. δ' και 86 του ν. 4636/2019 και, ακολούθως, με τις διατάξεις των άρθρων 89 παρ. 1 περ. δ' και 91 του ν. 4939/2022 προβλέφθηκε συναφώς ότι η αίτηση διεθνούς προστασίας απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μεταξύ άλλων, όταν μια τρίτη χώρα (χώρα που δεν είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης) θεωρείται ως ασφαλής τρίτη χώρα για τον αιτούντα, διότι πληρούνται σωρευτικά τα αναφερόμενα στον νόμο σχετικά κριτήρια. Περαιτέρω, εκτός από την εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας σε ατομικές περιπτώσεις αιτούντων διεθνή προστασία, ο νόμος προέβλεψε και την κατάρτιση εθνικού καταλόγου ασφαλών τρίτων χωρών, στον οποίο περιλαμβάνονται οι χώρες που χαρακτηρίζονται ως γενικά ασφαλείς για ορισμένες κατηγορίες αιτούντων. Όταν μία τρίτη χώρα έχει χαρακτηριστεί ως γενικά ασφαλής, ο αιτών διεθνή προστασία φέρει το βάρος της προβολής και απόδειξης των ισχυρισμών ότι η εν λόγω χώρα δεν είναι ασφαλής για την ατομική του περίπτωση, ενόψει των συγκεκριμένων συνθηκών υπό τις οποίες τελεί.

15. Επειδή, κατ' επίκληση του προεκτεθέντος άρθρου 86 του ν. 4636/2019, και ιδίως των παραγράφων 2 και 3 αυτού, στην συνέχεια της 8815/14.5.2021 εισήγησης του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου, εκδόθηκε η προσβληθείσα με το εισαγωγικό δικόγραφο της κρινόμενης αιτήσεως κοινή απόφαση 42799/3.6.2021 του Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών και του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου, με τίτλο «Καθορισμός τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς και κατάρτιση εθνικού καταλόγου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 86 του ν. 4636/2019 (Α' 169)» (Β' 2425/7.6.2021). Με την εν λόγω πράξη αποφασίσθηκε η «κατάρτιση εθνικού καταλόγου ασφαλών τρίτων χωρών, με την περίληψη σε αυτόν της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 86 του ν. 4636/2019» για τους αιτούντες διεθνή προστασία με χώρα καταγωγής τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και τη Σομαλία. Εν συνεχεία, μετά την άσκηση της κρινόμενης αίτησης, κατόπιν της 438958/7.12.2021 νεότερης εισήγησης του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου και της –κατά τα αναφερόμενα στην εισήγηση αυτήν- «επανεξέτασης και επικαιροποίησης των στοιχείων» στα οποία είχε στηριχθεί η αρχική πράξη 42799/3.6.2021, εκδόθηκε, κατ' επίκληση των ως άνω διατάξεων του ν. 4636/2019, η κοινή απόφαση 458568/ 15.12.2021 των ιδίων Υπουργών («Τροποποίηση της υπ' αρ. 42799/ 03.06.2021 κοινής απόφασης των Υπουργών Εξωτερικών και Μετανάστευσης και Ασύλου ...», Β' 5949/16.12.2021), με την οποία αφενός χαρακτηρίσθηκε εκ νέου η Τουρκία ως ασφαλής τρίτη χώρα για τις ανωτέρω κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία και αφετέρου αποφασίσθηκε η ένταξη στον εθνικό κατάλογο ασφαλών τρίτων χωρών, της Αλβανίας και της Βόρειας Μακεδονίας όσον αφορά άλλες κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία.

16. Επειδή, με την προαναφερθείσα 177/2023 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία εκδόθηκε μετά την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, έγινε, κατ' αρχάς, δεκτό ότι οι εκδιδόμενες κατά το άρθρο 86 παρ. 2 και 3 του ν. 4636/2019 κοινές υπουργικές αποφάσεις, με τις οποίες χαρακτηρίζεται τρίτη χώρα ως γενικά ασφαλής για ορισμένες κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία, έχουν κανονιστικό χαρακτήρα και η ένδικη αμφισβήτησή τους ανήκει στην ακυρωτική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας. Εν συνεχεία, κρίθηκε ότι το πρώτο αιτούν σωματείο και η δεύτερη αιτούσα αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία νομιμοποιούνται στην άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως και, περαιτέρω, εν όψει των καταστατικών σκοπών τους, με έννομο συμφέρον ασκούν την αίτηση αυτή. Κρίθηκε, επίσης, ότι παραδεκτώς ζητήθηκε, με το από 3.3.2022 δικόγραφο που κατέθεσαν τα αιτούντα, η συνέχιση της δίκης, κατά το άρθρο 32 παρ. 3 του π.δ. 18/1989, ως προς την κοινή υπουργική απόφαση (κ.υ.α.) 458568/15.12.2021, η οποία αντικατέστησε την αρχικώς προσβληθείσα πράξη (κ.υ.α. 42799/3.6.2021), ως προς την οποία έγινε δεκτό ότι έπρεπε να καταργηθεί η δίκη. Εν συνεχεία, το Δικαστήριο εξέτασε και απέρριψε τους λόγους ακυρώσεως με τους οποίους είχε

προβληθεί ότι α) αναρμοδίως συνυπέγραψε την προσβαλλόμενη απόφαση ο Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών, β) το άρθρο 86 του ν. 4636/2019 αντίκειται στο άρθρο 38 παρ. 2 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ, καθ' όσον δεν περιέλαβε ρυθμίσεις σχετικά με τους κανόνες μεθοδολογίας, βάσει των οποίων χαρακτηρίζεται μια χώρα ως «ασφαλής τρίτη χώρα» και διαπιστώνεται η ύπαρξη συνδέσμου μεταξύ της τρίτης χώρας και του αιτούντος διεθνή προστασία, καθώς και τους κανόνες βάσει των οποίων ο αιτών διεθνή προστασία δύναται αφενός μεν να αποκρούσει την εφαρμογή του εθνικού καταλόγου επικαλούμενος τις συγκεκριμένες συνθήκες, στις οποίες βρίσκεται, αφετέρου δε να αμφισβητήσει την ύπαρξη συνδέσμου μεταξύ αυτού και της τρίτης χώρας και γ) μη νομίμως χαρακτηρίσθηκε η Τουρκία ως ασφαλής τρίτη χώρα, μολοντί έχει επικυρώσει τη Σύμβαση της Γενεύης με γεωγραφικό περιορισμό. Ακολούθως, κατά την εξέταση επόμενου λόγου ακυρώσεως, το Δικαστήριο έκρινε ότι ανακύπτει ζήτημα ερμηνείας του άρθρου 38 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ, κατά τα εκτιθέμενα στην επόμενη σκέψη.

17. Επειδή, τα αιτούντα προέβαλαν ότι ο χαρακτηρισμός της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας για τις πέντε μνημονευθείσες κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία αντίκειται στα άρθρα 86 (ιδίως παρ. 5) του ν. 4636/2019 και 38 (ιδίως παρ. 4) της οδηγίας 2013/32/ΕΕ, διότι αφενός μεν δεν εξασφαλίζεται μέσω διεθνών συμφωνιών η δυνατότητα επανεισδοχής των ως άνω αλλοδαπών στην εν λόγω τρίτη χώρα, αφετέρου δε, εν όψει της τηρούμενης από την Τουρκία πρακτικής, δεν υπάρχει εύλογη προοπτική επανεισδοχής των αιτούντων διεθνή προστασία στη χώρα αυτή. Το Δικαστήριο, ερμηνεύοντας τις διατάξεις της οδηγίας 2013/32/ΕΕ, δέχθηκε, κατά πλειοψηφία, ότι ναι μεν το άρθρο 38 παρ. 4 της οδηγίας δεν αναγορεύει, κατά το γράμμα του, τη δυνατότητα εισδοχής ή επανεισδοχής του αλλοδαπού στην τρίτη χώρα σε προϋπόθεση εφαρμογής της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας, ερμηνευόμενο, όμως, το άρθρο αυτό (και, αντιστοίχως, το άρθρο 86 του ν. 4636/2019) υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου από την οδηγία σκοπού της εξασφάλισης της κατά το δυνατόν ταχείας εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, έχει την έννοια ότι δεν είναι δυνατός ο χαρακτηρισμός τρίτης χώρας ως ασφαλούς εφόσον δεν προκύπτει ότι θα καταστεί εφικτή η εισδοχή ή επανεισδοχή του αιτούντος διεθνή προστασία στην εν λόγω τρίτη χώρα. Η διαπίστωση δε της συνδρομής της προϋπόθεσης της δυνατότητας εισδοχής ή επανεισδοχής περιλαμβάνει την εξέταση τόσο του υφιστάμενου στην εν λόγω χώρα νομικού καθεστώτος (ήτοι της τυχόν ανάληψης σχετικής νομικής υποχρέωσης εκ μέρους της τρίτης χώρας), όσο και της εν τοις πράγμασι συμμόρφωσης της τρίτης χώρας προς τις αναληφθείσες σχετικές υποχρεώσεις της. Ενόψει των ανωτέρω, έγινε κατά πλειοψηφία δεκτό ότι «... στην περίπτωση που ένα κράτος μέλος καταρτίσει εθνικό κατάλογο γενικά ασφαλών τρίτων χωρών, κάνοντας χρήση της παρεχομένης από το άρθρο 38 παρ. 2 της οδηγίας σχετικής ευχέρειας, δεν επιτρέπεται, για τους λόγους ταχείας ολοκλήρωσης της εξέτασης των αιτημάτων διεθνούς προστασίας ..., να χαρακτηριστεί κανονιστικώς ως ασφαλής, τρίτη χώρα εφόσον δεν διαπιστώνεται η συνδρομή της προαναφερθείσας προϋπόθεσης – της δυνατότητας εισδοχής ή επανεισδοχής στην χώρα αυτή – και ως προς τα δύο προεκτεθέντα επί μέρους σκέλη της». Στην προκειμένη περίπτωση, κρίθηκε ότι νομίμως έγινε δεκτό από τον κανονιστικό νομοθέτη ότι η Τουρκία ανέλαβε την νομική υποχρέωση να αποδέχεται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, την επανεισδοχή από την Ελλάδα αλλοδαπών αιτούντων διεθνή προστασία. Τούτο δε αφού ελήφθη, μεταξύ άλλων, υπόψη η από 10.12.2013 Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Τουρκίας για την επανεισδοχή προσώπων που διαμένουν χωρίς άδεια, η οποία κυρώθηκε εξ ονόματος της Ένωσης με την απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 14.4.2014 (ΕΕ L 134). Ως προς την εν τοις πράγμασι συμμόρφωση της Τουρκίας, όμως, προς τις εν λόγω νομικές υποχρεώσεις της, το Δικαστήριο έκρινε ότι η προϋπόθεση δεν ικανοποιείται «... αφού δεν προκύπτει ότι πραγματοποιείται η επανεισδοχή στην Τουρκία των αιτούντων διεθνή προστασία, των οποίων τα αιτήματα έχουν απορριφθεί ως απαράδεκτα για τον λόγο της “ασφαλούς τρίτης χώρας”, αλλά, αντιθέτως, όπως ρητώς αναφέρεται στο από 3.12.2021 υπηρεσιακό σημείωμα του Τμήματος Διαδικασιών και Εκπαίδευσης της Υπηρεσίας Ασύλου (σελ. 8), το οποίο συνοδεύει την 438958/21/7.12.2021 εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου, στην συνέχεια της οποίας εκδόθηκε η επίδικη Κοινή Υπουργική Απόφαση [κ.υ.α. 458568/15.12.2021] ..., “Από τον Μάρτιο του 2020 έως και σήμερα [δηλαδή για διάστημα που υπερβαίνει τους είκοσι μήνες] οι

επιστροφές από την Ελλάδα στην Τουρκία έχουν παγώσει” ...». Απορρίφθηκαν δε οι ισχυρισμοί του Δημοσίου ότι πρόκειται για μονομερές μέτρο προσωρινού χαρακτήρα που δεν ασκεί επιρροή από την άποψη που ενδιαφέρει εν προκειμένω. Δοθέντος, όμως, ότι το Δικαστήριο είχε εύλογες αμφιβολίες ως προς την έννοια του άρθρου 38 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ, έκρινε ότι έπρεπε να αναβληθεί η οριστική κρίση επί της αιτήσεως ακυρώσεως και να διατυπωθούν προς το Δ.Ε.Ε. τα εξής προδικαστικά ερωτήματα, όπως αυτά παρατίθενται στο διατακτικό της 177/2023 απόφασης της Ολομέλειας : «α) Το άρθρο 38 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 18 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική (κανονιστική) ρύθμιση, με την οποία χαρακτηρίζεται ως γενικώς ασφαλής για ορισμένες κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία τρίτη χώρα, η οποία έχει μεν αναλάβει την νομική υποχρέωση να επιτρέπει την επανεισδοχή στο έδαφός της των εν λόγω κατηγοριών αιτούντων διεθνή προστασία, προκύπτει, όμως, ότι για μεγάλο χρονικό διάστημα (που στην συγκεκριμένη περίπτωση υπερβαίνει τους είκοσι μήνες) η χώρα αυτή αρνείται την επανεισδοχή και δεν προκύπτει ότι ερευνηθήκε το ενδεχόμενο να μεταβληθεί η στάση της χώρας στο προσεχές μέλλον; ή β) έχει την έννοια ότι η επανεισδοχή στην τρίτη χώρα δεν αποτελεί σωρευτική προϋπόθεση για την έκδοση της εθνικής (κανονιστικής) πράξης, με την οποία χαρακτηρίζεται τρίτη χώρα ως γενικώς ασφαλής για ορισμένες κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία, αλλά αποτελεί σωρευτική προϋπόθεση για την έκδοση της ατομικής πράξης, με την οποία απορρίπτεται συγκεκριμένο αίτημα διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτο για τον λόγο της “ασφαλούς τρίτης χώρας”; ή γ) έχει την έννοια ότι η επανεισδοχή στην “ασφαλή τρίτη χώρα” πρέπει να εξακριβώνεται μόνον κατά την στιγμή της εκτέλεσης της απόφασης, όταν η απόφαση αυτή περί απόρριψης του αιτήματος διεθνούς προστασίας βασίζεται στον λόγο της “ασφαλούς τρίτης χώρας”;».

18. Επειδή, επί των ανωτέρω προδικαστικών ερωτημάτων το Δ.Ε.Ε. εξέδωσε την από 4.10.2024 απόφαση (υπόθεση C-134/23, EU:C:2024:838), με την οποία δέχθηκε, κατ’ αρχάς, ότι «από το γράμμα του άρθρου 38 της οδηγίας 2013/32 προκύπτει ότι η εν λόγω διάταξη επιτρέπει σε κράτος μέλος να χαρακτηρίζει, με πράξη γενικής ισχύος, ... μια χώρα ως γενικώς ασφαλή τρίτη χώρα για συγκεκριμένους αιτούντες διεθνή προστασία» (σκέψη 43). Επεσήμανε δε ότι το ως άνω άρθρο 38 της οδηγίας «δεν εξαρτά το κύρος της πράξης γενικής ισχύος, με την οποία ένα κράτος μέλος χαρακτηρίζει μια τρίτη χώρα ως γενικώς ασφαλή από την προϋπόθεση να αποδεικνύεται ότι οι ενδιαφερόμενοι αιτούντες διεθνή προστασία τυγχάνουν πράγματι εισδοχής ή επανεισδοχής στο έδαφος της εν λόγω τρίτης χώρας» (σκέψη 46). Συγκεκριμένα, στις σκέψεις 47-48 της απόφασης του Δ.Ε.Ε. διαλαμβάνονται τα εξής : «... αφενός, η αποδεδειγμένη εισδοχή ή επανεισδοχή των εν λόγω αιτούντων στη συγκεκριμένη τρίτη χώρα δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κανόνων που απαριθμούνται στο άρθρο 38, παράγραφος 2, της οδηγίας, στους οποίους υπόκειται η εφαρμογή της έννοιας της “ασφαλούς τρίτης χώρας” στα κράτη μέλη. Αφετέρου, από το άρθρο 38, παράγραφος 4, της οδηγίας, το οποίο διευκρινίζει ότι, “[ό]ταν η [οικεία ασφαλή] τρίτη χώρα δεν επιτρέπει στον αιτούντα να εισέλθει στο έδαφός της, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε αυτός να έχει πρόσβαση σε διαδικασία σύμφωνα με τις βασικές αρχές και εγγυήσεις που περιγράφονται στο κεφάλαιο II [της οδηγίας 2013/32]”, συνάγεται εμμέσως ότι ο χαρακτηρισμός μιας τέτοιας τρίτης χώρας ως “ασφαλούς τρίτης χώρας” είναι συμβατός με την άρνηση της εν λόγω χώρας να αποδεχθεί την εισδοχή ή την επανεισδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία στο έδαφός της. Συνακόλουθα, από την τελευταία ως άνω διάταξη προκύπτει ότι, όταν ένα κράτος μέλος έχει χαρακτηρίσει, με πράξη γενικής ισχύος, μια τρίτη χώρα ως γενικώς ασφαλή, παρά το γεγονός ότι η τελευταία έχει αναστείλει τη δυνατότητα, για τους αιτούντες διεθνή προστασία, να εισέλθουν στο έδαφός της, το εν λόγω κράτος μέλος οφείλει να διασφαλίζει σε έκαστο εκ των ενδιαφερόμενων αιτούντων το δικαίωμα να έχει πρόσβαση σε διαδικασία με σκοπό να εξεταστεί η αίτηση διεθνούς προστασίας την οποία υπέβαλε». Έκρινε δε το Δ.Ε.Ε. ότι η ως άνω ερμηνεία του άρθρου 38 της οδηγίας 2013/32 δεν προσκρούει στους σκοπούς της οδηγίας (σκέψη 52). Διέλαβε, πάντως, περαιτέρω, τη σκέψη ότι από τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου 38 συνάγεται ότι «σε περίπτωση που διαπιστώνεται ότι η τρίτη χώρα η οποία έχει χαρακτηριστεί από κράτος μέλος ως γενικώς ασφαλή δεν αποδέχεται, εν τοις πράγμασι, την

εισδοχή ή την επανεισδοχή των ενδιαφερομένων αιτούντων διεθνή προστασία, το εν λόγω κράτος μέλος δεν δύναται να απορρίπτει τις αιτήσεις τους διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτες, επί τη βάση του άρθρου 33, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2013/32. Περαιτέρω, το εν λόγω κράτος μέλος δεν δύναται να αναβάλλει, αδικαιολόγητα, την εξέταση των αιτήσεων αυτών και οφείλει, μεταξύ άλλων, να μεριμνά ώστε η εν λόγω εξέταση να διεξάγεται σε ατομική βάση, σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 3, στοιχείο α', της ίδιας οδηγίας και τηρουμένων των προθεσμιών που ορίζονται στο άρθρο 31 αυτής» (σκέψη 54). Κατόπιν των ανωτέρω, το Δ.Ε.Ε. απήντησε στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα ότι «το άρθρο 38 της οδηγίας 2013/32, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 18 του Χάρτη [Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης], έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους με την οποία τρίτη χώρα χαρακτηρίζεται ως γενικώς ασφαλής για ορισμένες κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία, ενώ, παρά τη νομική υποχρέωση την οποία υπέχει, η εν λόγω τρίτη χώρα έχει αναστείλει, γενικώς και χωρίς να προβλέπεται προοπτική αντίθετης εξέλιξης, την εισδοχή ή την επανεισδοχή των εν λόγω αιτούντων στο έδαφός της» (σκέψη 56). Τέλος το Δ.Ε.Ε. έκρινε ότι, ενόψει της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, παρείλκε η απάντηση στο δεύτερο και τρίτο προδικαστικό ερώτημα.

19. Επειδή, όπως προαναφέρθηκε, η υπόθεση εισάγεται εκ νέου προς συζήτηση μετά την έκδοση της ανωτέρω αποφάσεως του Δ.Ε.Ε. επί των προδικαστικών ερωτημάτων. Εν τω μεταξύ, μετά την πρώτη συζήτηση της υποθέσεως, εκδόθηκε η κοινή απόφαση 734214/6.12.2022 του Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών και του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου με τίτλο «Καθορισμός τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς και κατάρτιση εθνικού καταλόγου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 91 του ν. 4939/2022 (Α' 111)» (Β' 6250/ 12.12.2022), στο άρθρο μόνο της οποίας ορίσθηκε ότι η κ.υ.α. 42799/ 3.6.2021, όπως τροποποιήθηκε με την κ.υ.α. 458568/15.12.2021, κατόπιν επανεξέτασης των στοιχείων, εξακολουθεί να ισχύει. Εν συνεχεία, μετά τη δημοσίευση της 177/2023 αποφάσεως του Δικαστηρίου, εκδόθηκε η 538595/12.12.2023 κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Μετανάστευσης και Ασύλου «Καθορισμός τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς και κατάρτιση εθνικού καταλόγου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 91 του ν. 4939/2022 (Α' 111)» (Β' 7063/ 15.12.2023), με το άρθρο 1 της οποίας χαρακτηρίσθηκε εκ νέου η Τουρκία ως ασφαλής τρίτη χώρα για τους αιτούντες διεθνή προστασία με χώρα καταγωγής τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και τη Σομαλία. Χαρακτηρίσθηκαν, επίσης, εκ νέου η Αλβανία και η Βόρεια Μακεδονία ως ασφαλείς τρίτες χώρες για άλλες κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία. Περαιτέρω, με το άρθρο 2 της ως άνω νεότερης κ.υ.α. ορίσθηκε ότι από την έναρξη της ισχύος της καταργείται η κ.υ.α. 734214/6.12.2022.

20. Επειδή, στην παρ. 2 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) ορίζεται ότι: «Καταργείται ... η δίκη αν μετά την άσκηση της αίτησης ακυρώσεως και έως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης η προσβαλλόμενη πράξη έπαυσε για οποιονδήποτε λόγο να ισχύει, εκτός αν ο αιτών επικαλείται ιδιαίτερο έννομο συμφέρον που δικαιολογεί τη συνέχιση της δίκης ...». Στο παραπάνω άρθρο προστέθηκε, με το άρθρο 31 του ν. 3772/2009 (Α' 112), παράγραφος 3, σύμφωνα με την οποία «Αν η κατά την προηγούμενη παράγραφο παύση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξεως οφείλεται στο ότι αυτή ήταν περιορισμένης χρονικής ισχύος και μετά τη λήξη της εκδόθηκε νεότερη πράξη ομοίου περιεχομένου ή στο ότι αυτή τροποποιήθηκε ή αντικαταστάθηκε με πράξη η οποία εξακολουθεί να είναι δυσμενής για τον αιτούντα, η δίκη δεν καταργείται αν ο αιτών προβάλει με δικόγραφο, κατατιθέμενο έξι (6) πλήρεις ημέρες πριν από την πρώτη συζήτηση της υποθέσεως, σχετικό ισχυρισμό και ζητήσει τη συνέχιση της δίκης. Με το δικόγραφο αυτό, ο αιτών μπορεί να προβάλει και νέους λόγους ακυρώσεως, στρεφόμενους κατά της νέας πράξεως. ...». Με την τελευταία διάταξη παρέχεται η δυνατότητα να ζητηθεί η συνέχιση της δίκης όταν η παύση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης οφείλεται στη μεταγενέστερη έκδοση πράξης ομοίου περιεχομένου ή στην τροποποίηση ή αντικατάστασή της με πράξη, η οποία εξακολουθεί να είναι δυσμενής για τον αιτούντα (ΣτΕ Ολομ. 943/2020, 1760/2019).

21. Επειδή, πριν από την παρούσα συζήτηση της υπόθεσης τα αιτούντα κατέθεσαν, κατ' επίκληση του άρθρου 32 παρ. 3 του π.δ. 18/1989, το από 28.1.2025 δικόγραφο, με το οποίο ζητούν τη συνέχιση της δίκης ως προς την κ.υ.α. 538595/12.12.2023 και την ακύρωση της νεότερης απόφασης, κατά το μέρος που χαρακτηρίζει την Τουρκία ως ασφαλή τρίτη χώρα για τις προαναφερθείσες κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία. Η τελευταία κοινή υπουργική απόφαση, κατά το πληττόμενο μέρος, εξακολουθεί να είναι δυσμενής για τα αιτούντα, κατά την έννοια της παραγράφου 3 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989. Συνεπώς, παραδεκτώς ζητείται κατά την εν λόγω διάταξη, η οποία είναι εφαρμοστέα και κατά το παρόν στάδιο της δίκης (πρβλ. ΣτΕ 943/2020 Ολ., 1319/2019 Ολ.), η συνέχιση αυτής και η ακύρωση της ως άνω νεότερης κ.υ.α. 538595/12.12.2023, η οποία αντικατέστησε και κατήργησε την κ.υ.α. 458568/15.12.2021 (που είχε διατηρηθεί σε ισχύ με την κ.υ.α. 734214/ 6.12.2022) και αποτελεί πλέον τη μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη πράξη. Κατόπιν αυτού, η δίκη πρέπει να καταργηθεί ως προς την κ.υ.α. 458568/15.12.2021 και να συνεχισθεί ως προς τη νεότερη κ.υ.α. 538595/12.12.2023.

22. Επειδή, ενόψει της απαντήσεως του Δ.Ε.Ε. στο κατά τα ανωτέρω υποβληθέν με την 177/2023 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου προδικαστικό ερώτημα, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο προβληθείς από τα αιτούντα λόγος ακυρώσεως, σύμφωνα με τον οποίο ο χαρακτηρισμός της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 38 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ, καθώς και στις αντίστοιχες διατάξεις του εσωτερικού δικαίου (άρθρο 86 του ν. 4636/2019, ήδη άρθρο 91 του ν. 4939/2022), καθ' όσον η χώρα αυτή έχει αναστείλει γενικώς από τον Μάρτιο του 2020 την εισδοχή ή επανεισδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία στο έδαφός της. Τούτο διότι, όπως κρίθηκε με την από 4.10.2024 απόφαση του Δ.Ε.Ε., το άρθρο 38 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ δεν εξαρτά το κύρος της πράξεως γενικής ισχύος, με την οποία ένα κράτος μέλος χαρακτηρίζει μια τρίτη χώρα ως γενικώς ασφαλή, από την προϋπόθεση να αποδεικνύεται ότι οι ενδιαφερόμενοι αιτούντες διεθνή προστασία τυγχάνουν πράγματι εισδοχής ή επανεισδοχής στο έδαφος της εν λόγω τρίτης χώρας.

23. Επειδή, η έκδοση της προσβαλλόμενης κ.υ.α. 538595/ 12.12.2023 στηρίχθηκε στην 485728/31.10.2023 εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου. Στην εισήγηση αυτή, ως προς τον χαρακτηρισμό, μεταξύ άλλων, της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας για τους αιτούντες διεθνή προστασία με χώρα καταγωγής τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και τη Σομαλία, αναφέρεται ότι «δεν έχει επέλθει σαφής διαφοροποίηση των στοιχείων εκείνων που άπτονται της εφαρμογής των κριτηρίων της παρ. 1 του άρθ. 91 του ν. 4939/2022 σε σχέση με το προηγούμενο ημερολογιακό έτος». Στο προοίμιο της εισήγησης, μεταξύ των στοιχείων που ελήφθησαν υπόψη, μνημονεύονται α) έγγραφα της Πρεσβείας της Ελλάδας στην Άγκυρα (υπ' αριθμ. 2193/11.10.2023), της Γ4 Διεύθυνσης Δικαιοσύνης, Εσωτερικών Υποθέσεων, Μετανάστευσης και Schengen του Υπουργείου Εξωτερικών (υπ' αριθμ. 56747/20.10.2023) και της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της Ελλάδας στον Ο.Η.Ε. και στους άλλους Διεθνείς Οργανισμούς στη Γενεύη (υπ' αριθμ. 3160/ΑΣ 1346/16.10.2023), στα οποία αναφέρεται ότι δεν έχουν προκύψει στοιχεία «που να εγείρουν αμφιβολίες ή ενστάσεις περί συνέχισης του χαρακτηρισμού [μεταξύ άλλων] της Τουρκίας ως “ασφαλούς τρίτης χώρας” για τους αιτούντες άσυλο», β) η από 28.4.2023 ετήσια έκθεση αποτελεσμάτων της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες για την Τουρκία (UNHCR: Annual Results Report 2022, Turkiye, 28/4/2023), γ) η νομοθεσία της Τουρκίας σχετικά με την παροχή διεθνούς προστασίας σε πολίτες τρίτων χωρών, δ) οι 2347/2017 και 2348/2017 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας «σχετικά με τον ορισμό και τα κριτήρια της Ασφαλούς Τρίτης Χώρας» και ε) τα από 29.10.2023 διαβιβαστικά σημειώματα του Τμήματος Διαδικασιών και Εκπαίδευσης της Υπηρεσίας Ασύλου ως προς τον κατάλογο των Ασφαλών Τρίτων Χωρών, τα οποία συντάχθηκαν από το εν λόγω Τμήμα της Υπηρεσίας Ασύλου για την επικαιροποίηση των διαθέσιμων πηγών αναφοράς ως προς τον χαρακτηρισμό, μεταξύ άλλων, της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας. Τα σημειώματα αυτά επισυνάπτονται ως παράρτημα στην εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου. Συγκεκριμένα, το εν λόγω παράρτημα, υπό τον τίτλο «Τουρκία ως Ασφαλής Τρίτη Χώρα», περιέχει αποσπάσματα στην αγγλική γλώσσα από τις διαθέσιμες πηγές αναφοράς, οι οποίες ελήφθησαν υπόψη,

προκειμένου να διαπιστωθεί αν πληρούνται τα κριτήρια του άρθρου 91 παρ. 1 του ν. 4939/2022 για τον σχετικό χαρακτηρισμό. Τα αποσπάσματα αυτά παρατίθενται ταξινομημένα σε υποκεφάλαια, τα οποία αφορούν τη γενική κατάσταση της Τουρκίας (κατάσταση ασφαλείας, κοινωνικο-οικονομική και πολιτική κατάσταση, κατάσταση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θανατική ποινή, βασανιστήρια – απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση), το νομικό πλαίσιο της διεθνούς προστασίας στην Τουρκία και τα σχετικά στατιστικά στοιχεία, την πρόσβαση στη διεθνή προστασία/άσυλο, την πρόσβαση σε βασικές παροχές (εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη, εργασία και οικονομική βοήθεια, στέγαση) και την εφαρμογή της αρχής της μη επαναπροώθησης. Από τα παρατιθέμενα στοιχεία προκύπτει ότι οι πηγές που ελήφθησαν υπόψη προέρχονται, μεταξύ άλλων, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission, Türkiye 2022 Report, [SWD(2022) 333 final], 12.10.2022 και European Commission, Communication from the Commission to the Commission and the European Parliament, Seventh Annual Report on the Facility for Refugees in Turkey [COM(2023) 543 final], 22.9.2023), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (European Parliament, At A Glance, Plenary-September 2023 και European Parliament, 2022 Commission Report on Türkiye, 13.9.2023), την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες (προαναφερθείσα ετήσια έκθεση αποτελεσμάτων 2022, καθώς και Türkiye bi-annual fact sheet, September 2023 και άλλα κείμενα), τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο [ο οποίος διαδέχθηκε την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο – βλ. Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2303, ΕΕ L 468] (European Union Agency for Asylum, Turkey, International Protection and Temporary Protection systems [Q56-2021], 20.12.2021), το Συμβούλιο της Ευρώπης (Council of Europe, Report of the fact-finding mission on Turkey, 29.11.2021), το Αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών (US Department of State, 2022, Country Report on Human Rights Practices: Turkey, 20.3.2023), καθώς και από διεθνείς οργανώσεις όπως η Διεθνής Αμνηστία, το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους, από διεθνή μέσα μαζικής ενημέρωσης κ.ά. Μεταξύ των στοιχείων που ελήφθησαν υπόψη αναφέρεται, επίσης, και η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 21.6.2022, Akkad κατά Τουρκίας (αριθμός προσφυγής 1557/19).

24. Επειδή, με το εισαγωγικό δικόγραφο της αιτήσεως ακυρώσεως προβάλλεται ότι το υπηρεσιακό σημείωμα, στο οποίο στηρίζεται η εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου, στερείται της ιδιότητας του εγγράφου, καθώς δεν φέρει ημερομηνία σύνταξης ούτε το ονοματεπώνυμο του συντάκτη, ενώ οι αναφορές που περιλαμβάνει είναι αποκλειστικά στην αγγλική γλώσσα. Τα ως άνω προβαλλόμενα από τα αιτούντα, όμως, τα οποία με το από 28.1.2025 δικόγραφο συνέχισης δίκης επαναφέρονται και ως λόγοι στρεφόμενοι κατά της κ.υ.α. 538595/ 12.12.2023, δεν θεμελιώνουν πλημμέλεια της ένδικης αποφάσεως. Τούτο διότι το υπηρεσιακό σημείωμα, στο οποίο στηρίζεται η 485728/31.10.2023 εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου και το οποίο, όπως σαφώς προκύπτει από τα αναφερόμενα στο σημείο 8 του προοιμίου της εισήγησης, συντάχθηκε από το Τμήμα Διαδικασιών και Εκπαίδευσης της Υπηρεσίας Ασύλου, δεν αποτελεί αυτοτελές έγγραφο, αλλά επισυνάπτεται στην εισήγηση ως παράρτημα αυτής, το οποίο περιλαμβάνει τα επικαιροποιημένα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για τον χαρακτηρισμό της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας. Στο εν λόγω παράρτημα παρατίθενται αυτούσια αποσπάσματα των πηγών που ελήφθησαν υπόψη. Δεδομένου δε ότι τα αποσπάσματα αυτά προέρχονται από πηγές της αλλοδαπής, παρατίθενται στη γλώσσα, στην οποία έχουν συνταχθεί, δηλαδή, στην αγγλική. Σε κάθε περίπτωση, εφ' όσον πρόκειται περί παραρτήματος της εισήγησης με το περιεχόμενο που έχει εκτεθεί, αβασίμως προβάλλεται ότι παραβιάζεται ο κανόνας, σύμφωνα με τον οποίο οι πράξεις που εκδίδονται από τις ελληνικές δημόσιες αρχές πρέπει να συντάσσονται υποχρεωτικώς στην ελληνική γλώσσα.

25. Επειδή, με το εισαγωγικό δικόγραφο της αιτήσεως ακυρώσεως προβάλλεται, επίσης, ότι με την 24466/17.11.2020 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής (Υ.Ο.Δ.Δ. 982/23.11.2020) συγκροτήθηκε, δυνάμει του άρθρου 44 παρ. 3 του ν. 4622/2019 (Α' 133), Ομάδα Εργασίας, με αντικείμενο «τη μελέτη και την υποβολή προτάσεων αναμόρφωσης του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου που διέπει τον καθορισμό των τρίτων χωρών που χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς

...». Μεταξύ των στοιχείων του φακέλου της υποθέσεως, ωστόσο, όπως προβάλλεται, δεν περιλαμβάνεται οποιοδήποτε πόρισμα της εν λόγω Ομάδας Εργασίας σχετικά με το αντικείμενο της προσβαλλομένης κ.υ.α. Τα ως άνω προβαλλόμενα από τα αιτούντα, όμως, δεν επιδρούν στο κύρος της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεδομένου ότι στις οικείες διατάξεις δεν προβλέπεται ως προϋπόθεση για την κατάρτιση του εθνικού καταλόγου ασφαλών τρίτων χωρών η σύνταξη και η υποβολή από την προαναφερθείσα Ομάδας Εργασίας του πορίσματος των εργασιών.

26. Επειδή, τόσο με το εισαγωγικό δικόγραφο της αιτήσεως ακυρώσεως, όσο και με το από 28.1.2025 δικόγραφο συνέχισης της δίκης τα αιτούντα προβάλλουν ότι η κ.υ.α. περί χαρακτηρισμού της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας εκδόθηκε κατά παράβαση των διαδικαστικών προϋποθέσεων που τάσσονται ήδη στην παράγραφο 3 του άρθρου 91 του ν. 4939/2022, καθ' όσον δεν ελήφθησαν υπόψη επίκαιρα στοιχεία προερχόμενα από έγκυρες πηγές ενημέρωσης, όπως εκείνες που προβλέπονται στον νόμο ή στην οδηγία 2013/32/ΕΕ. Με το από 28.1.2025 δικόγραφο συνέχισης της δίκης προβάλλεται, περαιτέρω, ότι η εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου, στην οποία στηρίζεται η κ.υ.α. 538595/12.12.2023, παρέλειψε να λάβει υπόψη «κρίσιμες, αξιόπιστες και γνωστές πηγές πληροφοριών αναφορικά με την εσωτερική πρακτική της Τουρκίας», μνημονεύονται δε συγκεκριμένες πηγές προερχόμενες από όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών. Από τα εκτεθέντα, όμως, στη σκέψη 23 προκύπτει ότι για την έκδοση της προσβαλλομένης πράξεως ελήφθησαν υπόψη, μεταξύ άλλων, εκθέσεις και αναφορές οργάνων διεθνών οργανισμών, όπως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για το Άσυλο, της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ελήφθησαν, επίσης, υπόψη αναφορές επίσημων διπλωματικών πηγών της ημεδαπής και της αλλοδαπής, όπως τα έγγραφα των υπηρεσιών που μνημονεύονται στο προοίμιο της εισήγησης του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου και η αναφερθείσα στη σκέψη 23 έκθεση του Αμερικανικού Υπουργείου Εξωτερικών. Συνεπώς, προκύπτει ότι για τον χαρακτηρισμό με την προσβαλλόμενη απόφαση της Τουρκίας ως γενικά ασφαλούς, ελήφθησαν υπόψη επίκαιρα στοιχεία προερχόμενα από έγκυρες πηγές ενημέρωσης, όπως εκείνες που μνημονεύονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 91 του ν. 4939/2022, η απαρίθμηση των οποίων, σε κάθε περίπτωση, είναι ενδεικτική. Ο ειδικότερος ισχυρισμός των αιτούντων ότι απουσιάζει έκθεση της κατ' εξοχήν αρμόδιας υπηρεσίας, δηλαδή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για το Άσυλο, είναι απορριπτέος, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, ελήφθη υπόψη πηγή προερχόμενη από τον εν λόγω Οργανισμό, ενώ το γεγονός ότι δεν έχει δημοσιοποιηθεί επικαιροποιημένη έκθεση του Οργανισμού για τη συνολική αξιολόγηση της κατάστασης στην Τουρκία δεν κώλυε την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εξάλλου, η ενδεχόμενη ύπαρξη και άλλων σχετικών με την Τουρκία πηγών προερχομένων από τέτοιους διεθνείς οργανισμούς, πέραν εκείνων που μνημονεύονται ειδικώς στο συνημμένο στην εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου παράρτημα, όπως οι εκθέσεις και αναφορές που επικαλούνται τα αιτούντα στα δικάγρατά τους, δεν θεμελιώνει πλημμέλεια της προσβαλλομένης πράξεως, εφ' όσον, πάντως, από τα προβαλλόμενα από τα αιτούντα σχετικά με το περιεχόμενο των πηγών αυτών δεν προκύπτει ότι υπήρχαν διαθέσιμες πληροφορίες κρίσιμες για την αξιολόγηση της κατάστασης στην Τουρκία, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στις πηγές που παρατίθενται στο ανωτέρω παράρτημα και, για τον λόγο αυτό, δεν συνεκτιμήθηκαν κατά την έκδοση της προσβαλλομένης πράξεως. Συνεπώς, ο ως άνω προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως σχετικά με το είδος των πηγών που ελήφθησαν υπόψη είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

27. Επειδή, οι προβαλλόμενοι με το εισαγωγικό δικόγραφο της αιτήσεως ακυρώσεως ισχυρισμοί, οι οποίοι αφορούν ειδικώς στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για την έκδοση των αρχικώς προσβαλλομένων κ.υ.α. 42799/3.6.2021 και 458569/15.12.2021 (επιστολές της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες από 4.5.2016 και 9.6.2016 και επιστολή του αρμοδίου Επιτρόπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης από 29.7.2016), δεν μνημονεύονται, όμως, στην εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου που συνοδεύει τη νεότερη κ.υ.α. 538595/12.12.2023, είναι σε κάθε περίπτωση απορριπτέοι, διότι, σύμφωνα

με τα γενόμενα δεκτά στη σκέψη 21, η τελευταία κοινή υπουργική απόφαση αποτελεί ήδη τη μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη πράξη.

28. Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά, οι κανονιστικές πράξεις, όπως η προσβαλλόμενη κοινή υπουργική απόφαση, δεν χρήζουν, από τη φύση τους, αιτιολογίας. Όταν, όμως, από την ίδια τη νομοθετική εξουσιοδότηση επιβάλλεται στην κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση να διαπιστώσει τη συνδρομή μιας αντικειμενικής προϋπόθεσης, η έκδοση της κανονιστικής πράξης χωρεί νομίμως μόνον μετά τη διαπίστωση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας της προϋπόθεσης αυτής (βλ. ΣτΕ 64/2019, 2230/2000, 1548/1993, 2403/1989). Εξάλλου, η αξιολόγηση από τον κανονιστικό νομοθέτη των κριτηρίων που θέτει η εξουσιοδοτική διάταξη δεν είναι απαραίτητο να περιέχεται στην ίδια την κανονιστική ρύθμιση, πρέπει, όμως, να προκύπτει από τις σχετικές προπαρασκευαστικές πράξεις ή και άλλα στοιχεία του φακέλου, προκειμένου να είναι εφικτός ο έλεγχος της εντός των ορίων της εξουσιοδοτικής διάταξης χρήσεως της εξουσιοδοτήσεως (βλ. ΣτΕ 434/2021, 1658/2020, 805/2018, 3622/2013, 3067/2001, 3695/2000).

29. Επειδή, στο άρθρο 91 παρ. 1 του ν. 4939/2022 (άρθρο 38 παρ. 1 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ) καθορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν για τον χαρακτηρισμό χώρας ως ασφαλούς τρίτης χώρας, με περαιτέρω συνέπεια τη δυνατότητα εφαρμογής του προβλεπόμενου στην περίπτωση δ) της παραγράφου 1 του άρθρου 89 του ως άνω νόμου λόγου απαραδέκτου της αιτήσεως διεθνούς προστασίας. Οι καθοριζόμενες προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η εφαρμογή του ως άνω λόγου απαραδέκτου, εφόσον δεν συντρέχει κάποια από αυτές (Δ.Ε.Ε. αποφάσεις της 19.3.2020, C-564/18, Bevandorlasi es Menekultugyi Hivatal, EU:C:2020:218, σκ. 40, της 25.7.2018, C-585/16, Alheto, EU:C:2018:584, σκ. 121). Εξάλλου, η συνδρομή των ανωτέρω προϋποθέσεων ελέγχεται κατά την εξέταση συγκεκριμένης αιτήσεως διεθνούς προστασίας, για κάθε αιτούντα χωριστά, εκτός αν η τρίτη χώρα έχει χαρακτηριστεί ως γενικά ασφαλής για ορισμένες κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία, με την έκδοση σχετικής κανονιστικής αποφάσεως των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου και Εξωτερικών, κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 91 του ν. 4939/2022. Προκύπτει, επομένως, από τις ανωτέρω διατάξεις του νόμου ερμηνευόμενες σε συμφωνία με τις αντίστοιχες διατάξεις της οδηγίας 2013/32/ΕΕ, ότι για την έκδοση κανονιστικής αποφάσεως περί χαρακτηρισμού τρίτης χώρας ως γενικά ασφαλούς πρέπει να διαπιστώνεται, βάσει επίκαιρων στοιχείων προερχομένων από έγκυρες πηγές ενημέρωσης, ότι συντρέχουν οι ως άνω σωρευτικώς τασσόμενες στην παράγραφο 1 του άρθρου 91 του ν. 4939/2022 προϋποθέσεις. Δεδομένου δε ότι η απόρριψη αιτήσεως διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτης κατ' επίκληση της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας συνιστά μια από τις περιοριστικώς προβλεπόμενες στον νόμο (άρθρο 89 παρ. 1 ν. 4939/2022) και την οδηγία (άρθρο 33 παρ. 2 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ) περιπτώσεις, στις οποίες χωρεί παρέκκλιση από τον κανόνα της εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας επί της ουσίας, η συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της εξαιρετικής αυτής ρυθμίσεως πρέπει να τεκμηριώνεται κατά τρόπο ειδικό και σαφή (πρβλ. Δ.Ε.Ε. αποφάσεις της 8.2.2024, C-216/22, A.A. κατά Bundesrepublik Deutschland, EU:C:2024:122, σκ. 34-35, της 1.8.2022, C-720/20, RO κατά Bundesrepublik Deutschland, EU:C:2022:603, σκ. 48-51). Ειδικότερα, η κρίση των αρμοδίων οργάνων περί συνδρομής των προϋποθέσεων για τον χαρακτηρισμό τρίτης χώρας ως γενικά ασφαλούς πρέπει να στηρίζεται σε ενδελεχή έλεγχο, βάσει των διαθέσιμων πηγών αναφοράς, τόσο του ισχύοντος στην εν λόγω χώρα νομικού πλαισίου, όσο και της πραγματικής τήρησης από τις αρχές της χώρας των εγγυήσεων που απορρέουν από το πλαίσιο αυτό (βλ. Ε.Δ.Δ.Α. προαναφερθείσα απόφαση Ilias και Ahmed κατά Ουγγαρίας, σκ. 134, 137 και 141). Από τα στοιχεία που συνοδεύουν τη σχετική κανονιστική απόφαση πρέπει να προκύπτουν οι διαπιστώσεις του ως άνω ελέγχου ως προς τα επιμέρους κριτήρια του χαρακτηρισμού και ο τρόπος αξιολόγησης των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στις πηγές αναφοράς, ιδίως όταν οι πληροφορίες αυτές δεν συνηγορούν καταρχήν όλες υπέρ του χαρακτηρισμού της χώρας ως γενικά ασφαλούς. Τούτο, άλλωστε, απαιτείται και χάριν της διασφάλισης της δυνατότητας λυσιτελούς αμφισβήτησης από τους αιτούντες διεθνή προστασία της εφαρμογής του σχετικού λόγου απαραδέκτου της αιτήσεώς τους, στο πλαίσιο του δικαιώματος

αποτελεσματικής προσφυγής κατά τα άρθρα 46 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ και 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λαμβανομένου υπόψη και ότι ο χαρακτηρισμός μιας τρίτης χώρας ως γενικά ασφαλούς συνεπάγεται τη μετάθεση στον αιτούντα διεθνή προστασία του βάρους απόδειξης ότι η εν λόγω τρίτη χώρα δεν είναι ασφαλής ως προς τον ίδιο, λόγω των συγκεκριμένων συνθηκών, υπό τις οποίες τελεί. Συνεπώς, σύμφωνα με τα ανωτέρω, προκειμένου να τεκμηριώνεται η ορθή χρήση της νομοθετικής εξουσιοδότησης, να καθίσταται εφικτός ο δικαστικός έλεγχος και να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική δικαστική προστασία των αιτούντων διεθνή προστασία, πρέπει από τα στοιχεία φακέλου που συνοδεύουν την κανονιστική απόφαση περί χαρακτηρισμού τρίτης χώρας ως γενικά ασφαλούς να προκύπτουν με σαφήνεια τα στοιχεία που αξιολογήθηκαν από τα αρμόδια όργανα και οι εκτιμήσεις, στις οποίες στηρίχθηκε η κρίση περί συνδρομής στη συγκεκριμένη περίπτωση των σωρευτικώς τασσομένων στον νόμο κριτηρίων για τον χαρακτηρισμό. Ως προς το ανωτέρω ζήτημα της τεκμηρίωσης της συνδρομής των προϋποθέσεων που τάσσονται στο άρθρο 91 παρ. 1 του ν. 4939/2022 για την έκδοση κανονιστικής απόφασης περί χαρακτηρισμού τρίτης χώρας ως γενικώς ασφαλούς, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου Μ. Πικραμένος, οι Αντιπρόεδροι Σπ. Χρυσικοπούλου, Δ. Κυριλλόπουλος, Χρ. Ντουχάνης και Δ. Εμμανουηλίδης και οι Σύμβουλοι Ο. Ζύγουρα, Κ. Κονιδισιώτου, Στ. Κτιστάκη, Μ.-Α. Τσακάλη, Ελ. Γεωργούτσου και Ι. Παπαγιάννης υποστήριξαν την άποψη που εκτίθεται στη σκέψη 32.

30. Επειδή, με το εισαγωγικό δικόγραφο της αιτήσεως ακυρώσεως και το από 28.1.2025 δικόγραφο συνέχισης δίκης προβάλλεται ότι στην εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου, επί της οποίας στηρίζεται η ένδικη κ.υ.α. περί χαρακτηρισμού της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας, δεν περιέχεται καμία ανάλυση ή αξιολόγηση των πληροφοριών που προκύπτουν από τις παρατιθέμενες στο συνημμένο παράρτημα πηγές και οι οποίες, μάλιστα, δεν στηρίζουν το συμπέρασμα της εισηγήσεως. Ως εκ τούτου, κατά τα προβαλλόμενα από τα αιτούντα, δεν τεκμηριώνεται η συνδρομή των προϋποθέσεων που τάσσονται στον νόμο για τον χαρακτηρισμό αυτό. Το Δημόσιο με την έκθεση των απόψεων υποστηρίζει ότι ο ανωτέρω λόγος είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι με αυτόν πλήσσεται η ουσιαστική κρίση της Διοικήσεως, η οποία εκφεύγει του ακυρωτικού ελέγχου, ενώ οι κανονιστικές πράξεις, όπως η προσβαλλόμενη, δεν απαιτείται να φέρουν αιτιολογία. Ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως, όμως, ανάγεται στη διαπίστωση της συνδρομής των κατά νόμο τασσομένων προϋποθέσεων για την έκδοση της ένδικης κανονιστικής αποφάσεως, ζήτημα το οποίο, σύμφωνα με τα γενόμενα δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις, υπόκειται σε ακυρωτικό έλεγχο. Συνεπώς, ο λόγος αυτός προβάλλεται παραδεκτώς και πρέπει να εξετασθεί κατ' ουσίαν, απορριπτομένου του περί του αντιθέτου ισχυρισμού του Δημοσίου.

31. Επειδή, στην 485728/31.10.2023 εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου, στην οποία, κατά τα εκτιθέμενα στη σκέψη 23, στηρίζεται η προσβαλλόμενη κανονιστική απόφαση για τον χαρακτηρισμό, μεταξύ άλλων, της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας για τους αιτούντες διεθνή προστασία με χώρα καταγωγής τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και τη Σομαλία, διαλαμβάνεται ότι δεν έχει επέλθει σαφής διαφοροποίηση ως προς τα στοιχεία που εκτιμήθηκαν για την εφαρμογή των κριτηρίων του άρθρου 91 παρ. 1 του ν. 4939/2022 σε σχέση με το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Επισυνάπτεται δε στην εισήγηση παράρτημα (υπηρεσιακό σημείωμα του Τμήματος Διαδικασιών και Εκπαίδευσης της Υπηρεσίας Ασύλου), στο οποίο παρατίθενται αποσπάσματα των πηγών που ελήφθησαν υπόψη. Ούτε από το κείμενο της εισηγήσεως, όμως, ούτε από το συνημμένο παράρτημα προκύπτει ο τρόπος αξιολόγησης των πληροφοριών που περιέχονται στις πηγές που ελήφθησαν υπόψη σε σχέση με τα τασσόμενα στο άρθρο 91 παρ. 1 κριτήρια, ώστε να τεκμηριώνεται η συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων για τον χαρακτηρισμό της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας. Εξάλλου, από την επισκόπηση των πηγών που παρατίθενται στο παράρτημα προκύπτουν στοιχεία για τις διεθνείς συμβάσεις για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στις οποίες είναι συμβαλλόμενο μέρος η Τουρκία, καθώς και τις εγγυήσεις που κατοχυρώνονται στη νομοθεσία της χώρας ως προς τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Παράλληλα, όμως, στις παρατιθέμενες πηγές σημειώνεται ότι υφίστανται αξιόπιστες αναφορές για πρακτικές παραβιάσεων ως προς σημαντικά ζητήματα σεβασμού ανθρωπίνων

δικαιωμάτων, ενώ διαπιστώνονται και περιπτώσεις μη προσήκουσας συμμόρφωσης σε αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Επίσης, στις πηγές περιγράφεται το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας. Συγκεκριμένα, προκύπτει ότι ο νόμος περί Αλλοδαπών και Διεθνούς Προστασίας της Τουρκίας προβλέπει τα εξής καθεστώτα προστασίας : i) το καθεστώς του πρόσφυγα, το οποίο αναγνωρίζεται σε πρόσωπα που εμπίπτουν στον ορισμό του πρόσφυγα κατά τη Σύμβαση της Γενεύης και προέρχονται από μια «ευρωπαϊκή χώρα καταγωγής» · το καθεστώς αυτό παρέχει όλα τα δικαιώματα που προβλέπονται στη Σύμβαση της Γενεύης, ii) το καθεστώς του «πρόσφυγα υπό όρους» (conditional refugee), το οποίο χορηγείται στα πρόσωπα που εμπίπτουν στον ορισμό του πρόσφυγα κατά τη Σύμβαση της Γενεύης, αλλά προέρχονται από «μη ευρωπαϊκή χώρα καταγωγής» · το καθεστώς αυτό παρέχει στους δικαιούχους το δικαίωμα προσωρινής διαμονής στην Τουρκία μέχρι τη μετεγκατάστασή τους σε τρίτη χώρα και iii) το καθεστώς επικουρικής προστασίας, το οποίο αντιστοιχεί στο καθεστώς επικουρικής προστασίας κατά την οδηγία 2011/95/ΕΕ. Ειδικώς δε για τους Σύρους πολίτες προβλέπεται καθεστώς προσωρινής προστασίας, σύμφωνα με τον Κανονισμό περί Προσωρινής Προστασίας του έτους 2014 και τον Εκτελεστικό Κανονισμό του Νόμου περί Αλλοδαπών και Διεθνούς Προστασίας του έτους 2016. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που περιέχονται στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του Σεπτεμβρίου 2023, στην Τουρκία φιλοξενούνται περίπου 3.500.000 καταγεγραμμένοι Σύροι πρόσφυγες και περίπου 305.000 καταγεγραμμένοι πρόσφυγες και αιτούντες διεθνή προστασία προερχόμενοι από άλλες χώρες (κυρίως από το Αφγανιστάν, το Ιράκ, το Ιράν και τη Σομαλία). Στις πηγές περιέχονται, επίσης, πληροφορίες ως προς τη δυνατότητα πρόσβασης των αιτούντων και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας σε βασικές παροχές (εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη, εργασία και οικονομική βοήθεια), αλλά και τους σχετικούς νομικούς και πραγματικούς περιορισμούς. Στο αντίστοιχο υποκεφάλαιο του παραρτήματος, πάντως, που αφορά την πρόσβαση στη διεθνή προστασία, παρατίθενται πηγές που επισημαίνουν και τα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας. Τα προβλήματα αυτά αφορούν κυρίως τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ενδιαφερόμενοι αλλοδαποί ως προς την καταγραφή τους από τις αρμόδιες αρχές, ενέργεια η οποία αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αναγνώριση των δικαιωμάτων και ευεργετημάτων που συνδέονται με το καθεστώς των αιτούντων και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Εξάλλου, στο υποκεφάλαιο του παραρτήματος που αφορά την τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης, αναφέρεται μεν ότι η αρχή κατοχυρώνεται στον νόμο περί αλλοδαπών. Σημειώνεται, όμως, ότι από το έτος 2016 προβλέπεται εξαίρεση από την απαγόρευση απέλασης για τα πρόσωπα που ζητούν διεθνή προστασία, σε περίπτωση απειλής για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια υγεία, καθώς και σε περίπτωση συμμετοχής ή σχέσης με τρομοκρατική οργάνωση ή εγκληματική ομάδα και επισημαίνονται τα ζητήματα που μπορούν να γεννηθούν κατά την εφαρμογή της ανωτέρω εξαιρέσεως. Μεταξύ των παρατιθεμένων πηγών περιλαμβάνεται έκθεση του Αμερικανικού Υπουργείου Εξωτερικών, στην οποία αναφέρεται ότι οι τουρκικές αρχές γενικώς προσέφεραν προστασία κατά της επαναπροώθησης σε όλους τους μη Ευρωπαίους αιτούντες άσυλο που πληρούσαν τις προϋποθέσεις για να χαρακτηρισθούν ως πρόσφυγες κατά τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951. Περαιτέρω, όμως, στην ίδια έκθεση γίνεται μνεία σε αναφορές μη κυβερνητικών οργανώσεων για περιπτώσεις επαναπροωθήσεων ιδίως Αφγανών, αλλά και Σύρων πολιτών. Αναφορές για επαναπροωθήσεις μεγάλου αριθμού Αφγανών και Σύρων πολιτών καταγράφονται και σε άλλες εκθέσεις διεθνών οργανισμών και οργανώσεων που παρατίθενται στο παράρτημα, σημειώνεται δε ότι σε πολλές περιπτώσεις οι επαναπροωθήσεις παρουσιάζονται από τις αρχές ως «οικειοθελείς επιστροφές». Ως τέτοια περίπτωση επαναπροωθήσεως Σύρου δικαιούχου προσωρινής προστασίας μνημονεύεται και η περίπτωση που απασχόλησε το ΕΔΔΑ στην προαναφερθείσα απόφαση της 21.6.2022, Akkad εναντίον Τουρκίας, στην οποία διαπιστώθηκε παραβίαση από τις τουρκικές αρχές, μεταξύ άλλων, του άρθρου 3 της Ε.Σ.Δ.Α. Προκύπτει, επομένως, ότι στις παρατιθέμενες πηγές περιλαμβάνονται και πληροφορίες, οι οποίες δεν συνηγορούν υπέρ του χαρακτηρισμού της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας. Ως εκ τούτου, προκειμένου να τεκμηριώνεται επαρκώς η συνδρομή των προϋποθέσεων που τάσσονται στο άρθρο 91 παρ. 1 του ν. 4939/2022 για τον ως άνω χαρακτηρισμό, έπρεπε να περιλαμβάνεται στην εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου αξιολόγηση των στοιχείων

που προκύπτουν από τις πηγές που ελήφθησαν υπόψη και εξαγωγή του συμπεράσματος ως προς την πλήρωση των επιμέρους προβλεπομένων στον νόμο κριτηρίων κατόπιν συνολικής εκτίμησης της αξιοπιστίας, πληρότητας και σοβαρότητας των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στις εν λόγω πηγές. Στην ανωτέρω εισήγηση, όμως, δεν διαλαμβάνεται καμία σχετική κρίση. Ούτε, άλλωστε, στις εισηγήσεις που συνόδευαν τις προηγούμενες κανονιστικές αποφάσεις, με τις οποίες είχε χαρακτηριστεί η Τουρκία ως ασφαλής τρίτη χώρα, είχε περιληφθεί τέτοια αξιολόγηση των παρατιθέμενων πληροφοριών σε σχέση με τα κριτήρια χαρακτηρισμού. Περαιτέρω, στο υπηρεσιακό σημείωμα που συνοδεύει την εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου δεν παρατίθενται ειδικώς πληροφορίες για τους αιτούντες διεθνή προστασία με χώρα καταγωγής το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και τη Σομαλία ούτε περιέχεται στην εν λόγω εισήγηση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου κάποια κρίση για τους ανωτέρω αιτούντες διεθνή προστασία. Υπό τα δεδομένα αυτά, δεν τεκμηριώνεται η συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων για την έκδοση της προσβαλλομένης κανονιστικής απόφασης, κατά το μέρος που χαρακτηρίζεται η Τουρκία ως ασφαλής τρίτη χώρα για τις μνημονευόμενες κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα από τα αιτούντα.

32. Επειδή, μειοψήφησαν ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου Μ. Πικραμένος, οι Αντιπρόεδροι Σπ. Χρυσικοπούλου, Δ. Κυριλλόπουλος, Χρ. Ντουχάνης και Δ. Εμμανουηλίδης και οι Σύμβουλοι Ο. Ζύγουρα, Κ. Κονιδισιώτου, Στ. Κτιστάκη, Μ.-Αλ. Τσακάλη, Ελ. Γεωργούτσου και Ι. Παπαγιάννης, οι οποίοι υποστήριξαν την εξής γνώμη : Η κοινή υπουργική απόφαση χαρακτηρισμού τρίτης χώρας ως γενικά ασφαλούς υπόκειται ως κανονιστική, κατά τα παγίως κριθέντα, σε ακυρωτικό έλεγχο ως προς την τήρηση των ορίων της νομοθετικής εξουσιοδότησης του άρθρου 91 παρ. 3 του ν. 4939/2022 και όχι σε έλεγχο αιτιολογίας. Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει εν προκειμένω, βάσει των όρων της συγκεκριμένης εξουσιοδότησης, την τήρηση από τον κανονιστικό νομοθέτη των προβλεπομένων στην παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου ειδικών κριτηρίων, καθώς και την τεκμηρίωση της συνδρομής τους με βάση τα σχετικά πρόσφορα στοιχεία. Εν όψει τούτων, η προσβαλλόμενη κοινή υπουργική απόφαση, η οποία χαρακτηρίζει την Τουρκία ως ασφαλή τρίτη χώρα, τηρεί το σύνολο των όρων της νομοθετικής εξουσιοδότησης και είναι νόμιμη, δεδομένου ότι, για την εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας στην προκειμένη περίπτωση, καθορίζει ειδικές κατηγορίες αιτούντων άσυλο με κριτήρια, ιδίως, θρησκευτικής συγγένειας προς τις κρατούσες στην Τουρκία συνθήκες και περαιτέρω στηρίζεται σε νόμιμα και επαρκή στοιχεία (διπλωματικές εκθέσεις κ.ά.), με τα οποία βεβαιώνεται ότι η χώρα αυτή πληροί κατ' αρχήν τις προϋποθέσεις του άρθρου 91 παρ. 1 του ν. 4939/2022 για τον χαρακτηρισμό της ως ασφαλούς τρίτης χώρας. Ο κανονιστικός, άλλωστε, χαρακτηρισμός, ο οποίος ως εκ της φύσης του έχει ως βάση αναφοράς στοιχεία αφορώντα τις γενικές νομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν στην Τουρκία, (πρβλ. και την αιτιολογική σκέψη 42 της οδηγίας 2013/32 για τον χαρακτηρισμό τρίτων χωρών ως ασφαλών χωρών καταγωγής), δεν εμποδίζει, όπως εκτέθηκε, τους αιτούντες άσυλο να τον αμφισβητούν κατά τη διαδικασία εξέτασης των αιτήσεών τους, επικαλούμενοι τους λόγους για τους οποίους η συγκεκριμένη τρίτη χώρα δεν μπορεί να θεωρείται για τους ίδιους ασφαλής· οι αρμόδιες δε αρχές υποχρεούνται αντιστοίχως, σε περίπτωση προβολής τέτοιων αμφισβητήσεων, να εξετάζουν ειδικώς τους ισχυρισμούς που προβάλλει ο αιτών διεθνή προστασία ως προς τις συνθήκες που θα αντιμετώπιζε στην τρίτη χώρα, χωρίς να έχουν τη δυνατότητα να αρκεστούν στον κανονιστικό χαρακτηρισμό της τελευταίας ως ασφαλούς. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίο κατ' ουσίαν πλήττεται η αιτιολογία της προσβαλλομένης κανονιστικής απόφασης λόγω του ότι, κατά τους ισχυρισμούς των αιτούντων, η Διοίκηση δεν αξιολόγησε ειδικότερα τα σχετικά στοιχεία και δεν έλαβε υπόψη τα δεδομένα που προκύπτουν από αυτά ως προς τις συνθήκες που επικρατούν στην Τουρκία, προκειμένου να προχωρήσει ή όχι στον χαρακτηρισμό της ως ασφαλούς τρίτης χώρας, είναι, κατά τη γνώμη που μειοψήφησε, απορριπτέος ως αβάσιμος.

33. Επειδή, σύμφωνα με τα ανωτέρω, η κρίνόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή για τον εκτεθέντα στη σκέψη 31 λόγο ακυρώσεως και να ακυρωθεί η 538595/12.12.2023 κοινή απόφαση των Υπουργών

Εξωτερικών και Μετανάστευσης και Ασύλου, κατά το μέρος που χαρακτηρίζεται η Τουρκία ως ασφαλής τρίτη χώρα για τους αιτούντες διεθνή προστασία με χώρα καταγωγής τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και τη Σομαλία. Κατόπιν αυτού, παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών προβαλλόμενων λόγων ακυρώσεως.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Καταργεί τη δίκη ως προς την κοινή απόφαση 458568/15.12.2021 του Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών και του Υπουργού Μετανάστευσης και ασύλου.

Δέχεται την αίτηση κατά τα λοιπά.

Ακυρώνει την 538595/12.12.2023 κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Μετανάστευσης και Ασύλου, κατά το μέρος που χαρακτηρίζεται η Τουρκία ως ασφαλής τρίτη χώρα για τους αιτούντες διεθνή προστασία με χώρα καταγωγής τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και τη Σομαλία, κατά το σκεπτικό.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

Επιβάλλει στο Δημόσιο τη δικαστική δαπάνη των αιτούντων, η οποία ανέρχεται στο ποσό των χιλίων τριακοσίων ογδόντα (1380) ευρώ, για τις δύο συζητήσεις της υποθέσεως ενώπιον της Ολομέλειας του Δικαστηρίου.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 27 Φεβρουαρίου 2025 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 6ης Ιουνίου του ίδιου έτους.

Ο Πρόεδρος Η Γραμματέας

Μιχαήλ Πικραμένος Σταυρούλα Χάρου

./.